

Koncepce výstavby profesionální Armády České republiky a mobilizace ozbrojených sil České republiky

Koncepce výstavby profesionální Armády České republiky a mobilizace ozbrojených sil České republiky obsahuje informace citlivé pro bezpečnost České republiky, a proto nemá veřejný charakter. Následující text je proto pouze koncentrovanou podobou předložených dokumentů shrnující veřejné informace.

1 Úvod

Koncepce výstavby profesionální Armády ČR a mobilizace ozbrojených sil ČR se snaží odpovědět na všechny rozhodující otázky výstavby ozbrojených sil. Proč mít armádu, jaké je její místo v bezpečnostním systému, jak má vypadat, kdy této podoby dosáhne, kolik to bude stát a co to společnosti přinese. Příprava dokumentu ukázala, že realizace reformy ozbrojených sil nebude snadná. Bude nesmírně těžké překonávat strnulé myšlení a jednání lidí, kteří posuzují všechny změny jen z hlediska svých předchozích zkušeností nebo ve jménu zachování svého současného postavení a vlivu.

Bude těžké překonat protekcionismus a upřednostňování vlastních zájmů jak v ozbrojených silách, tak v regionech, kterých se reforma dotkne. Reforma musí začít především u lidí.

V hlavách a srdcích všech, kteří se na jejím uskutečnění budou podílet. Reforma bude muset mimo jiné začít pochopením, že bezpečnost a obrana tvoří ucelený systém a armáda je sice velmi důležitou, ale jen jednou z jeho mnoha složek. Součástí reformy jsou opravné mechanismy, které umožňují pružně reagovat na reálný vývoj ve světě, v České republice nebo přímo v armádě a usměrňovat skutečný vývoj reformy.

Reformu však lze úspěšně uskutečnit jen tehdy, bude-li záležitostí celých ozbrojených sil, podpoří-li ji společnost a její instituce a stane-li se součástí dlouhodobé koncepce bezpečnosti a obranyschopnosti České republiky.

A. Analýza současného stavu

Současným vývojem ozbrojených sil České republiky se prolínají čtyři veličiny: vývoj bezpečnostního prostředí, zvláště po 11. září 2001; integrace České republiky do NATO; vývoj vojenství a moderních technologií; dědictví vlastní vzdálenější i nedávné minulosti. Jejich analýza je nezbytným předpokladem přípravy reformy ozbrojených sil České republiky.

Základní vývojové tendence v uplynulém období a jejich vyhodnocení

Vývoj bezpečnostního prostředí

Euforie z rozpadu bipolárního světa vedla v zainteresovaných státech k plošné redukci početních stavů ozbrojených sil a k redukci vojenských rozpočtů. Souběžně však nedošlo ke kvalitativním změnám ve schopnostech ozbrojených sil a k účelnějšímu využívání zdrojů,

aby bylo možno efektivně čelit staronovým a novým ohrožením a konfliktům. K odstranění této disproporce směřují změny, které dlouhodobě probíhají a budou probíhat jak v jednotlivých státech a jejich ozbrojených silách, tak v oblasti mezinárodní bezpečnostní spolupráce. Podle bezpečnostních analytiků nehrozí v evropském prostoru v nejbližších patnácti letech větší ozbrojený konflikt, který by nebylo možné včas zjistit a racionálně mu čelit. Ožil však militantní nacionalismus a náboženský fundamentalismus, zejména islámský. Rozrostl se mezinárodní organizovaný zločin, který usiluje o přístup k nejrůznějším zbraním, včetně zbraní hromadného ničení. Terorismus získal nové rozměry. Je nadnárodní a skrytý. Zneužívá sebeobětování lidí a využívá jak tradičních, tak netradičních a nestandardních prostředků. Je schopen udeřit i na doposud zdánlivě bezpečných místech. Obrana proti němu je proto souborem jak nevojenských, tak vojenských opatření na národní, mezinárodní i globální úrovni.

Vznikají nová ohrožení, která jsou důsledkem prohlubování ekonomických rozdílů mezi vyspělými a zaostávajícími regiony nebo výsledkem používání nových technologií.

V bezpečnostním prostředí, ve kterém se nachází i Česká republika, se celkově projevuje tendence k narůstání nevojenských ohrožení a k poklesu přímých vojenských ohrožení. Jednotlivé hrozby se však často prolínají a vyžadují asymetrické reakce. Bezpečnostní prostředí se vyznačuje značnou neurčitostí, kdy hrozby a jejich případné aktéry nelze jednoznačně identifikovat, a je tedy třeba být připraven pružně reagovat na celé jejich spektrum. V bezpečnostní oblasti se současně projevuje tendence k silné mezinárodní spolupráci a proces rozšiřování NATO o další země je toho významným projevem. Česká republika proto svým vstupem do NATO, rozvojem schopností podle jeho standardů a svým národním příspěvkem k rozvoji Aliance zajišťuje vlastní bezpečnost tím nejlepším možným způsobem, jaké současně uspořádání světa umožňuje. Reforma ozbrojených sil je vnímána jako součást celkového zajištění bezpečnosti České republiky, ke kterému je nezbytné:

- ☐ vybudovat ucelený národní bezpečnostní systém, založený na vzájemné spolupráci, interoperabilitě a harmonizaci činností jeho jednotlivých složek;
- ☐ dosáhnout maximální možnou úroveň interoperability národního bezpečnostního systému ČR na mezinárodní úrovni.

Vývojové tendence vojenství

Reforma ozbrojených sil musí citlivě postihovat současné tendence ve vojenství a rozvoj nových technologií.

Moderní vojenství pružně reaguje na požadavky společnosti a její vývoj. Zbytečné lidské oběti na vlastní, ale i na protivníkově straně, velké materiální škody a celkové ničení infrastruktury jsou dnes pro demokratické státy nepřijatelné. Z toho důvodu se ve vojenství klade čím dál větší důraz na preventivní úlohu ozbrojených sil a je vůle, aby se jejich ničící síla v bojových operacích využívala jen v případech, kdy prevence selhala. Spektrum vojenských operací se rozšiřuje i o operace nebojové (stabilizační a podpůrné). Současně se zvyšuje podíl ozbrojených sil v záchranných operacích a v asistenčních činnostech. Toto pojetí operací ozbrojených sil však vyžaduje přesně rozpoznat klíčová strategická místa protivníka a vytvořit vlastní schopnosti působit proti nim. Proto nebývale stoupá význam získávání, vyhodnocování, využívání a distribuce informací, zejména zpravodajskými orgány. Schopnost aktivní komunikace s veřejností, spolupráce se sdělovacími prostředky, civilně-vojenská spolupráce, ale i informační a psycho-

logické operace se stávají významnou součástí bezpečnostního systému. Dokonalé informace umožňují ještě před vznikem konfliktu získat a využít varovací dobu, v které se ozbrojené síly mohou na případný konflikt připravit. Proto lze při výstavbě ozbrojených sil uplatňovat princip účelné dostatečnosti. Bojové operace mají dnes třídimenzionální charakter již na taktické úrovni. Od této úrovně jednotky operují v úkolových uskupeních. Jejich vytváření vyžaduje modularitu, pružnost a mobilitu, což upřednostňuje „lehčí“ typ jednotky. To současně vyžaduje zdokonalit co nejvíce vybavení jednotlivce, jeho ochranu a celkové zabezpečení.

Požadavek minimálních ztrát vede k vývoji a zavádění přesné a inteligentní munice a neletálních (neusmrcujících) zbraní.

Požadavky na vybavení a schopnosti moderních ozbrojených sil jsou finančně velmi náročné. Jen málo zemí si může dovolit vybudovat na požadované úrovni celé spektrum ozbrojených sil. Proto vystupuje do popředí mezinárodní spolupráce, interoperabilita a specializace národních sil v rámci Aliance.

Vývojové tendence ozbrojených sil ČR

Současný stav Armády ČR je výsledkem téměř deseti let reorganizací, transformací a postupných změn. Jejich zásadním problémem byla neprovázanost se zdroji, a z toho důvodu byly jen souborem požadavků na bázi přání. Tento stav se pravidelně opakoval ve dvou až tříletých cyklech, a to vždy s ujišťováním, že požadovaný stav je už tím konečným.

Od vzniku Armády ČR byl vývoj jejího vnitřního prostředí negativně ovlivněn neochotou systematicky a dlouhodobě se vyrovnávat s totalitní minulostí a bipolárním viděním světa, a to jak v myšlení lidí, ve vojenství, ve stylu práce, v řízení rezortu a armády, tak ve vnitřních a vnějších vztazích a v dalších významných oblastech. Nebyl z toho důvodu ani formulován, přijat a prosazován soubor nových potřebných hodnotových a myšlenkových východisek, která by zásadním způsobem změnila vnitřní klima a vnitřní kulturu Armády ČR. Současná struktura Armády ČR je výsledkem bývalé strategie zabezpečování obrany České republiky pouze vlastními silami a na vlastním území. Strategie založené na extenzivní výstavbě ozbrojených sil, která ale ve zdrojových podmínkách České republiky nemohla být prakticky nikdy naplněna. Ke zvýšení požadovaných schopností vedla jen u vybrané části sil.

V **obraném plánování** se nepodařilo vytvořit mechanismus, který by efektivně usměrňoval výstavbu a přípravu obranného systému ČR a sladil jeho požadavky se zdroji. Dílčí plánovací aktivity výstavby, přípravy a použití ozbrojených sil nejsou dostatečně integrovány s dalšími prvky obranného systému. Národní plánování obrany se nepodařilo efektivně propojit s obranným plánováním Aliance. Dosavadní neuspořádanost, roztržštěnost a netransparentnost plánovacího systému je příčinou neuspokojivého stavu jak obranného systému obecně, tak Ministerstva obrany a ozbrojených sil České republiky zvláště.

V **systému plánování a rozpočtování** v rezortu Ministerstva obrany není dořešeno provázání věcného a finančního plánování. Plánují se úkoly a opatření, které často nejsou finančně zajištěny nebo je nelze vzhledem k omezeným zdrojům vůbec realizovat. Chybné plánování způsobuje nestabilitu rozpočtu.

Armádu České republiky tvoří pozemní síly, vzdušné síly, síly územní obrany, útvary a zařízení logistiky, vojsková zdravotnická služba a speciální jednotky. **Pozemní síly** prošly řadou organizačních, mobilizačních a dislokačních změn, při kterých se podstatně snížily počty osob, výzbroje a techniky.

Organizační struktura pozemních sil vychází ze strategie zabezpečení obrany České republiky pouze vlastními silami. Jejich výstavba narazila na omezené finanční a lidské zdroje. Současná naplněnost osobami nedosahuje ani padesáti procent. K dosažení potřebné akceschopnosti musí být mobilizačně doplňovány. Jednotypové mechanizované prapory, které tvoří bojové jádro pozemního vojska, jsou navíc koncipovány jako „těžké“ (mají dvě mechanizované roty na pásových bojových vozidlech a dvě tankové roty vybavené tanky T-72). Proto celková využitelnost těchto jednotek v současných operacích je velmi problematická.

Obdobná situace je i u druhů vojsk pozemních sil, které plní úkoly bojové podpory, bojového zabezpečení, logistické a zdravotní podpory. Jejich hlavními problémy jsou nízká naplněnost osobami a postupné zastarávání zbraňových systémů a techniky. Jediným svazkem, jehož struktura a naplněnost odpovídá novým požadavkům a který může být v míru použit bez rozsáhlejších opatření, je brigáda rychlého nasazení a jedinou jednotkou druhů vojsk stejných vlastností je rota chemické ochrany. Pozemní síly jsou dislokovány ve velkém počtu posádek. K udržování jejich infrastruktury je zapotřebí mnoho lidí a značné finanční prostředky. Vzdušné síly plní široké spektrum úkolů, z nichž prioritním je zabezpečení vzdušného prostoru České republiky v aliančním kontextu. Vzdušné síly jsou začleněny do integrovaného systému protivzdušné obrany NATO v Evropě (NATINEADS).

Účast vzdušných sil v tomto systému má některá omezení, která vyplývají zejména z technické zastaralosti prostředků, jimiž vzdušné síly dnes disponují. Jde jak o prostředky systému řízení a radiolokačního sledování, tak o letouny a raketové protiletadlové prostředky.

Česká republika vyvíjí a používá pasivní sledovací systémy, které by, za předpokladu jejich úspěšného vývoje, mohly v budoucnu nahradit radiolokátory středního dosahu. Jejich zavedení by bylo výhodné z operačního i finančního hlediska.

Vzdušné síly disponují mnoha typy letadel – taktickými, dopravními a speciálními. Po vyřazení letounů řady Su a MiG je letectvo vyzbrojeno dvaceti bojovými letouny MiG-21MF. Z toho je osm letounů po modernizaci a jsou schopny plnit (s určitými omezeními) úkoly stíhacího letounu podle klasifikace NATO. Jejich životnost však postupně končí v prvním čtvrtletí r. 2005. Dopravní letectvo v současnosti nezabezpečuje strategickou přepravitelnost a mobilitu vojsk.

Program víceúčelového lehkého bojového letounu L-159 ALCA je nejvýznamnějším, ale zároveň nejproblematictější programem v modernizaci ozbrojených sil. Byl zahájen ještě před vstupem České republiky do Aliance a nepodporuje odpovídajícím způsobem naši integraci s NATO.

Protiletadlové raketové vojsko nesplňuje požadavky minimální interoperability s NATO, a není proto v současnosti zařazeno do integrovaného systému protivzdušné obrany NATO v Evropě.

Současná úroveň zabezpečení vzdušného prostoru České republiky je na hranici bezpečnostní udržitelnosti. Jen stabilita bezpečnostního prostředí podpořená naším členstvím v NATO umožňuje učinit závěr, že nepředstavuje zásadní bezpečnostní riziko pro Českou republiku.

Síly územní obrany plní široké spektrum úkolů ve prospěch teritoria a činí rozsáhlá opatření v případě mobilizačního rozvíjení ozbrojených sil. Tvoří je velitelství územní obrany a územní vojenské správy, které plní úkoly státní správy v oblasti brannosti a zajišťují administrativu související s mobilizačním a válečným doplňováním ozbrojených sil. Dále pět záchranných a výcvikových základen, které zabezpečují záchranné a vyprošťovací práce ve prospěch civilní ochrany a integrovaného záchranného systému. Výcviková a mobilizační základna provádí výcvik vojáků základní služby pro potřeby sil územní obrany a je předurčena pro mobilizační úkoly. Mobilizační sklady udržují a ošetřují materiál pro válečně vytvářené jed-

notky a zařízení. Po doplnění na válečné počty jsou síly územní obrany předurčeny k ochraně a obraně území a důležitých objektů, k pořádkové a hlídkové službě, k ženíjnmu zabezpečení teritoria a k provádění chemického a radiačního průzkumu. K zabezpečení těchto úkolů se mobilizačně vytvářejí motorizované prapory, strážní prapory, ženijní svazky a útvary, pěší roty a družstva chemického a radiačního průzkumu.

Systém logistické podpory, který řídí a realizuje zásobování Armády České republiky materiálem a službami jak při její výstavbě a přípravě, tak při jejím nasazení v operaci, byl v roce 1994 centralizován. Z toho důvodu bylo vytvořeno velitelství logistiky v podřízenosti náčelníka generálního štábu, které má v současnosti ve své podřízenosti třicet dva svazků, útvarů a zařízení. Logistická podpora pozemním a vzdušným silám v operaci je však neúnosně závislá na mobilizaci a neodpovídá tak novému pojetí strategie obrany České republiky. Nedostatky v celkovém plánování obrany, zejména nepropojenost věcného a finančního plánování, mají za následek, že jsou kladeny nereálné požadavky na logistický systém. Systémová nejasnost řízení logistiky na úrovni Ministerstva obrany a generálního štábu se negativně promítá v řízení a realizaci komplexní logistické podpory.

Akvizice byly centralizovány v místě, kde však současně nebyla odpovědnost za naplňování věcných úkolů. Armádní sklady jsou přetíženy nadměrným množstvím zásob s nevhodnou skladbou, z části prakticky nepoužitelných. Skladba nemovitého majetku neodpovídá potřebám armády a neúměrně zatěžuje rozpočet.

Zdravotnická služba plní dobře úkoly zdravotnického zabezpečení vojsk při výcviku a v mírovém životě v posádkách. Závažné nedostatky jsou ve schopnostech služby poskytovat větší zdravotnické kapacity pro zabezpečování pozemních a vzdušných sil při nasazení v operacích.

Ozbrojené síly jsou dislokovány ve 133 posádkách a využívají dalších 33 dislokačních míst. **Dislokace armády** je výsledkem vojensko-odborných požadavků a z části i politických kompromisů, které se postupně uplatňovaly při reorganizacích armády od roku 1993. Počty posádek byly a jsou důsledkem předimenzované mírové i válečné organizační struktury ozbrojených sil. Dislokace je ekonomicky neefektivní, stavební zanedbanost se odhaduje až na dvacet pět miliard Kč.

Řízení Ministerstva obrany a velení Armádě ČR má třístupňovou strukturu: strategický stupeň (Ministerstvo obrany s generálním štábem), operační stupeň (velitelství jednotlivých druhů sil, logistiky a vojskové zdravotnické služby) taktický stupeň (velitelství svazků a útvarů).

Systém řízení je výsledkem několika reorganizací, které se uskutečnily od roku 1993. Při nich nebyly důsledně realizovány obecné zásady řízení a velení, nebyly systémově definovány kompetence a odpovědnosti jednotlivých stupňů a docházelo k překrývání a zdvojení působnosti.

Přes několikanásobnou reorganizaci Ministerstva obrany se nepodařilo systémově správně rozdělit působnost mezi jeho civilně-správní část a generální štáb. Nebyl důsledně uplatněn princip „kdo má odpovědnost, má i pravomoc“. Z toho důvodu jsou odpovědnosti rozptýleny a odtrženy od pravomocí. Koncepční činnost a rozhodovací procesy postrádají koordinaci a týmové způsoby práce. V systému řízení a velení nejsou zabudovány autoregulační mechanismy a není dostatečně flexibilní. Nereagoval v odpovídající míře na vstup České republiky do Aliance, kdy se zásadním způsobem změnila požadavky na plánování obrany, operační nasazení a velení vojskům v operaci a například velitelství operačních stupňů tak zcela ztratila svá opodstatnění.

Principy krizového řízení nebyly chápány jednotně a krizové řízení nebylo provázáno s operačním plánováním a velením vojskům. Na všech stupních byla potlačena funkce kontroly jako nedílné součásti řídicího procesu. Analytická činnost se často omezuje na výčet kvantitativních ukazatelů. Závěry analýz jsou jen výjimečně využívány v rozhodovacích procesech, což v konečném důsledku vede k subjektivismu.

Lidské zdroje. Lidé, zejména při nasazení v operacích a misích, byli v minulosti zdrojem všech úspěchů armády, a to přes všechny systémové nedostatky organizace. Řízení lidských zdrojů, které je součástí vrcholového řízení rezortu, však neprošlo zásadnější systémovou změnou.

Demografický vývoj mužské populace, pokles počtu branců schopných vojenské služby a neochota k nástupu vojenské základní služby jsou limitujícími veličinami pro existenci funkční armády, která je založena na služební povinnosti občanů. Společně se vzrůstající potřebou nasazovat armádu v operacích mimo naše území a s požadavkem vysoké úrovně vycvičenosti potvrzuje nezbytnost přejít k plně profesionální armádě.

Personalistika se dosud orientovala zejména na celkové početní stavy ozbrojených sil, bez definování cílových počtů v hodnostních sborech. Početní stavy každý rok významně klesaly, ale poměr osob mezi jednotlivými sbory se měnil velmi pomalu. Systemizace služebních míst, zejména jejich vazba na hodnostní sbory, zpracování jejich katalogu a provázanost s platovým systémem, byla dlouhodobě nedostatečně řešena. Obdobně i kariérní řád zůstal jen u stanovení zásad, ale kariérní dráhy nebyly definovány v souvislosti s reálnou organizační strukturou. Od roku 2000 se podařilo zahájit výstavbu nového systému získávání vojenských profesionálů na principech personálního marketingu. Byl vybudován a do reálného provozu uveden personální informační systém.

Do vzdělávání se negativně promítla nedokončená systemizace služebních míst. Vysokoškolské studium sice zabezpečuje kvalitní úroveň akademických znalostí, není však dostatečně spojeno s přípravou na působení důstojníka - vojenského manažera. Současně se do výchovy studentů nepodařilo prosadit tradiční vojenské hodnoty. Vznikl tak rozpor mezi reálnými potřebami ozbrojených sil a výstupy z vojenského školství. Poměr počtů zabezpečovacího personálu k počtu studentů ukazuje na nízkou efektivitu.

V oblasti **kvality života** nebyly v potřebné míře rozvíjeny programy orientované na potřeby vojáka, kterým by se podařilo eliminovat nevýhody vojenské služby.

Prioritou **finančního zabezpečení** osob je dosáhnout soulad mezi služebním, hodnostním a platovým postupem. Současná právní úprava odměňování vojáků z povolání to zatím neumožňuje.

Výcvik a příprava štábů. Úroveň výcviku vojsk, až na vybrané jednotky brigády rychlého nasazení a 9. roty chemické ochrany, neodpovídá požadavkům, které by zabezpečovaly dosažení stanovených počátečních operačních schopností. Armáda disponuje dostatečnou kapacitou výcvikových prostorů a posádkových cvičišť, jejich výcviková zařízení však neodpovídají soudobým požadavkům. Výjimkou jsou některé útvary, které mohou využívat moderních simulátorů. Jejich dislokace však neumožňuje využití většiny počtem útvarů.

V současné době se zpracovávají výcvikové programy pro přípravu profesionálních jednotek. Pro novou koncepci výcviku nemá ale armáda odpovídající programy a předpisy u základního výcviku jednotlivců a výcviku záloh. Prostředky vynakládané na výcvik vojsk jsou nedostatečné. Nepostačují zejména na pořízení potřebného množství pohonných hmot a některých druhů munice. Problémy jsou zvláště se zabezpečením výcviku pilotů a ve výcviku tankových a protiletadlových jednotek.

V přípravě velitelů není na dostatečné úrovni individuální příprava osob. V armádě také není dosud zaveden tzv. E-learning, který představuje velmi efektivní systém individuálního vzdělávání.

Mobilizace ozbrojených sil České republiky je v současnosti jedním z mimořádných opatření stanovených zákonem, na jehož základě jsou útvary a zařízení ozbrojených sil doplňovány na válečné počty. Doplnění osobami představuje v porovnání s mírovým stavem několikanásobné navýšení. Současně jsou do ozbrojených sil povolávány desetitisíce věcných prostředků. Tento proces je organizačně, finančně a personálně velmi náročný. Systém současné mobilizace vychází z principů základní vojenské služby a nevyhovuje pro mírové doplnění profesionálních ozbrojených sil na válečné počty, ani po mobilizaci.

Vztahy a komunikace s veřejností nejsou zatím jednoznačně vnímány a řešeny jako součást procesu velení a řízení, za který odpovídají příslušní náčelníci a velitelé. Svědčí o tom malá provázanost komunikačně-informačních aktivit s hlavními úkoly a činnostmi, které se uskutečňují na jednotlivých stupních a v jednotlivých oblastech rezortu MO. Na dobré úrovni je komunikace se sdělovacími prostředky a s některými skupinami civilní veřejnosti. Opomíjena je komunikace s vnitřní veřejností, což se významně projevuje v úrovni vnitřní kultury. Problematika vztahů a komunikace při nasazení armády v operaci není zatím dostatečně rozpracována.

Informatizace. Rezort disponuje značným počtem relativně nezávislých informačních systémů, které jsou v různém stadiu výstavby. Jejich vzájemné nepropojení způsobuje, že nejsou uspokojeny operační požadavky a potřeby uživatelů. Zásadním nedostatkem budování těchto systémů byla nedostatečná koordinace řízení jejich výstavby. Proto byl koordinací, dalším rozvojem a prosazováním jednotné strategie informatizace pověřen jediný orgán - sekce velení a řízení generálního štábu.

Pro potřeby velení vojskům v operaci byla zahájena výstavba mobilních komunikačních a informačních systémů. Prioritně je budován taktický systém velení a řízení pozemních vojsk.

Policejní ochrana. Osvědčil se teritoriální princip působnosti Vojenské policie. Stávající právní předpisy však nedostatečně řeší součinnost a postup orgánů činných v trestním řízení při činnosti ozbrojených sil v zahraničí. Současné počty Vojenské policie jsou jen na úrovni jednoho procenta celkového počtu ozbrojených sil a neumožňují jí plně reagovat na současný nárůst úkolů. Postupy pro plnění úkolů ve společných operacích v rámci NATO jsou ve stadiu rozpracovávání.

Administrativa. Administrativní postupy, které zabezpečují rozhodovací a řídicí procesy, využívají překonané manuální způsoby práce bez odpovídající elektronické podpory. Dokumenty jsou zpracovávány zejména v písemné podobě, a proto jejich evidence, oběh, zpřístupňování a ukládání je v rozporu s požadavky rychlého, strukturovaného a zabezpečeného přístupu k informacím. Provozované informační systémy zprostředkovávají jen informace mezi jednotlivými uživateli, neumožňují však přenos, evidenci a ukládání dokumentů v elektronické podobě.

Silné a slabé stránky současných ozbrojených sil

Současný stav ozbrojených sil je výsledkem desetiletého vývoje, v němž se promítaly všechny významné politické, vojenské, ekonomické a sociální události a vlivy, kterými v tomto období prošla Česká republika. Ozbrojené síly se postupně stávají součástí demokratické

společnosti, zvyšuje se jejich důvěryhodnost a zejména na místní a regionální úrovni je poměrně silná provázanost a dobrá spolupráce mezi útvary a veřejností. Ozbrojené síly disponují profesionálním personálem, který je v převážné většině dobře odborně připraven, prokázal vysokou operativnost, je schopen improvizace a hledání netradičních řešení. Není jeho vinou, že jeho struktura neodpovídá novým potřebám.

Ozbrojené síly jsou vysoce oceňovány za své působení při nasazení v operacích, kde prokazují své schopnosti. Dovedou včas reagovat na požadavky k asistenční činnosti a k pomoci v různých situacích na území České republiky. Současně se v ozbrojených silách projevuje setrvačnost tradičního chápání obrany. To ukazuje, že nebyl pochopen a doceněn význam vstupu do NATO pro zajištění naší bezpečnosti a obranyschopnosti.

Schopnosti našich ozbrojených sil významně omezuje skutečnost, že jsou založeny na vojenské základní službě. Jednak z toho důvodu, že požadované úkoly nemohou plnit bez rozsáhlejšího mobilizačního doplnění, a jednak proto, že vojáky základní služby nelze vyslat do operace v zahraničí a že jsou významně omezeny možnosti jejich kvalitního výcviku délkou základní služby. Hlavním nedostatkem současného stavu, z kterého se odvíjí řada dalších problémů, je dlouhodobě udržovaný způsob řízení, v kterém operativnost byla povýšena na systémový základ plánování a řízení rozvoje ozbrojených sil a kde došlo k odtržení věcné a zdrojové stránky celého procesu.

Uvedené nedostatky se promítají do všech rovin, které charakterizují ozbrojené síly: do jejich organizační struktury; do kvality a struktury personálu, který v nich působí; do charakteru, stavu a využívání zdrojů, prostředků a technologií, kterými armáda disponuje, a do procesů, které v ní probíhají. Zachování současného stavu znamená riziko, že v ozbrojených silách dlouhodobě nedojde k potřebnému souladu mezi lidskými, finančními a materiálními zdroji na jedné straně a potřebnými schopnostmi ozbrojených sil na straně druhé. Tím by ozbrojené síly nebyly schopny plnit vojenské závazky České republiky. Ozbrojené síly by se postupně stávaly zaostávajícím článkem aliančního systému a Česká republika slabým místem bezpečnostního systému NATO a Evropy. Tím by byly ohroženy životní i strategické zájmy České republiky.

Z analýzy vyplývá, že bez zásadní reformy ozbrojených sil České republiky není možné dosáhnout požadované úrovně jejich schopností v souladu se zdroji. Současný charakter vnitřního a vnějšího prostředí ozbrojených sil umožňuje provést jejich reformu s relativně malými riziky. Reálná opatření reformy ozbrojených sil je třeba zahájit co nejdříve, za použití systematického plánovitého přístupu tak, aby nemusela být zásadně měněna. Je třeba postupovat realisticky, po jasně definovaných a měřitelných krocích. Reforma musí být přednostně zaměřena na dosažení cílových schopností, nikoli jen na dosažení určitých struktur a počtů. Reformu nelze realizovat bez podpory jak ze strany civilní veřejnosti a jejích institucí, tak ze strany personálu ozbrojených sil.

B. Koncepce výstavby profesionální AČR a mobilizace ozbrojených sil ČR

Základním cílem reformy ozbrojených sil České republiky je zvýšit schopnosti ozbrojených sil při zabezpečování obrany našeho státu s využitím zdrojů, které má Česká republika na obranu k dispozici ve střednědobém i dlouhodobém horizontu. Počítá s maximálním využitím přínosu našeho členství v NATO, ale zároveň předpokládá, že Česká republika bude plnit závazky, které z členství vyplývají. Reforma vychází z obecně platného faktu, že ani

sebedokonalejší a sebesilnější stát a jeho bezpečnostní a obranný systém nemůže svými schopnostmi eliminovat veškeré hrozby, které jsou součástí bezpečnostního prostředí. Počítá tedy programově s tím, že je vždy nutné přijmout určitou úroveň rizika. Hlavním úkolem reformovaných ozbrojených sil České republiky zůstane rozvíjet schopnosti čelit vojenským hrozbám a podílet se na celkových schopnostech bezpečnostního systému státu vypořádat se s nevojenskými hrozbami. Toto poslání však budou plnit profesionální ozbrojené síly, které budou méně početné, ale lépe vyzbrojené, více mobilní a operativnější.

Strategické úkoly a schopnosti ozbrojených sil ČR

Zabezpečit obranu České republiky proti vojenským hrozbám je možné za použití preventivních nebo reaktivních opatření. Snahou je přenést těžiště do preventivních opatření a co nejvíce snížit potřebu opatření reaktivních. Ta bývají dražší a v mnohých ohledech i riskantnější. Preventivní opatření mají zabránit možnosti vzniku jakéhokoliv ozbrojeného konfliktu na vlastním území České republiky.

Systém preventivních opatření je založen na existenci důvěryhodných a akceschopných ozbrojených sil. Ty musí být vybudovány na principu rozumné dostatečnosti, musí mít vyhovující struktury, účelně se specializovat, musí umět plnit úkoly v různých stupních pohotovosti a musí být dostatečně přízpůsobivé. Důležitá je schopnost ozbrojených sil vyslat předurčené jednotky do aliančních nebo koaličních operací mimo území České republiky a schopnost působit na vlastním území. K tomu musí být zajištěna vnitřní interoperabilita mezi jednotkami AČR a vnější interoperabilita jednotek AČR s jednotkami koaličními (aliančními).

Činnost ozbrojených sil vychází ze systému plánování obrany, který je založen na sladění obranného plánování (včetně vyhodnocování bezpečnostní situace), operačního plánování a krizového řízení (včetně přijímání politických rozhodnutí o použití ozbrojených sil). Na začátku plánování obrany je vyhodnocování bezpečnostní situace. Cyklus systému, který identifikuje hrozbu, přijme rozhodnutí o protiopatření a realizuje toto protiopatření, umožňuje programově směřovat zdroje do projektů podle priorit i podle míry pravděpodobnosti jejich využití.

Systém reaktivních opatření je založen na schopnosti ozbrojených sil nasadit předurčené jednotky v oblasti krize, s maximální bojovou efektivitou je zapojit do operace a zabezpečit je v místě nasazení po celou dobu trvání operace. Ozbrojené síly musí současně umět plnit úkoly při zabezpečování vnitřní bezpečnosti ČR a přijmout na území ČR alianční síly posílení. Strategie zabezpečení teritoria ČR v aliančním kontextu je i strategií reformy ozbrojených sil ČR. Stojí v principu na třech pilířích.

První pilíř je vystaven na maximálním využití všech preventivních nástrojů ozbrojených sil k tomu, aby konflikt v ideálním případě vůbec nevznikl, a když už je jeho vznik neodvratný, aby byl vyřešen mimo teritorium ČR.

Ozbrojené síly ČR musí být schopny účastnit se aliančních, resp. koaličních operací především mimo území ČR. K naplnění tohoto požadavku musí ozbrojené síly ČR disponovat akceschopnými a mobilními jednotkami, schopnými rychlého přemístění na relativně velké vzdálenosti. Jednotky musí být plně interoperabilní se silami Aliance (koalice) a ze strany ČR zabezpečené po všech stránkách tak, aby mohly efektivně působit v oblasti operace po požadované době. Nepočítá se s tím, že by ozbrojené síly působily v operaci mimo území ČR samostatně.

Nezbytnou podmínkou fungování prvního pilíře je vybudování vlastní důvěryhodné struktury ozbrojených sil se schopnostmi, které už samy o sobě preventivně odradí potenciálního protivníka.

Druhým pilířem strategie reformy je dobře zabezpečený vzdušný prostor České republiky. Aktivní účastí v integrovaném systému protivzdušné obrany NATO v Evropě (*NATO Integrated Extended Air Defense System*) je Armáda České republiky schopna zabezpečit vzdušný prostor ČR v jakékoliv době, neboť NATINEADS funguje nepřetržitě v krizi i v konfliktu. Tento pilíř zároveň představuje přechod mezi preventivní a reaktivní úlohou ozbrojených sil a jejich vzájemnou vazbu. Rozhodujícím výkonným zbraňovým prvkem systému NATINEADS je nadzvukový letoun. Česká republika může zabezpečení našeho vzdušného prostoru řešit buď vlastními letouny, anebo jiným alternativním způsobem. Ten však NATO vnímá jako nestandardní.

Třetí pilíř v sobě spojuje schopnost plnit úkoly k zabezpečení národní bezpečnosti a schopnost přijmout v případě potřeby na území naší republiky alianční síly (*HNS - Host Nation Support*). Rozmístitelné síly mohou být vyslány na území naší republiky v době krize. Podobně Armáda České republiky vysílá své rozmístitelné síly na posílení jiných zemí NATO, případně k posílení zájmů NATO v určité oblasti.

Specifikace vojensko-politických ambicí ČR

Důležitým předpokladem pro definici požadavků dlouhodobého koncepčního rozvoje je stanovení úrovně vojensko-politických ambicí České republiky. Česká republika jako stát, který chce sehrávat určitou roli v bezpečnostním prostředí dnešního světa, má své vojensko-politické ambice. Z nich vychází reforma ozbrojených sil České republiky.

Vojensko-politické ambice České republiky mají tři varianty, a to:

1. Česká republika bude schopna zúčastnit se **všemi svými vojenskými silami v operaci**, která bude součástí společné obrany členských států Aliance podle článku 5 Washingtonské smlouvy; v silách mohou být zahrnuty i zálohy; nebo
2. Česká republika bude schopná vyslat **do jedné operace na prosazení míru kontingent, který bude odpovídat brigádě pozemních sil v počtu do 5000 osob nebo podobnému prvku vzdušných sil (avšak až od roku 2007), na dobu maximálně šesti měsíců (bez rotace)**; současně bude schopná přijmout síly Aliance na vlastním teritoriu a také zabezpečit aktivní účast AČR v systému ochrany vzdušného prostoru (NATINEADS); nebo
3. Česká republika bude schopna **dlouhodobě se účastnit jedné operace na podporu, resp. udržení míru tím, že vyšle kontingent, který bude odpovídat praporu pozemních sil v počtu do 1000 osob nebo podobnému prvku vzdušných sil**; současně bude schopna vyslat **druhý kontingent v síle do 250 osob po dobu maximálně šesti měsíců (bez rotace, po dosažení počátečních operačních schopností s rotací) do další následně vzniklé a současně probíhající operace (humanitární pomoc, odstraňování následků katastrof apod.)**; dále bude schopna přijmout síly Aliance na vlastním teritoriu a zabezpečit aktivní účast AČR v systému ochrany vzdušného prostoru (NATINEADS).

Ve všech variantách si Česká republika zachová **schopnost plnit úkoly, které vyplývají ze zákonů České republiky, na teritoriu státu**. Ke splnění vojensko-politických ambicí směřuje výstavba ozbrojených sil. Je řízena tak, aby zabezpečovala postupné plánovité dosažení požadované úrovně schopností. Při přípravě reformy byl jako základ pro stanovení

požadované cílové úrovně schopností použit Seznam úkolů NATO (*NATO Task List*). Definuje se v něm, jaké úkoly je nutné plnit na jednotlivých úrovních řízení armád (ozbrojených sil) k dosažení úrovně schopností požadované po jednotlivých druzích sil (vzdušné síly, pozemní síly atd.). Klíčovými operačními schopnostmi ozbrojených sil České republiky jsou včasná dostupnost sil, efektivní systém velení a řízení, spojení, výpočetní systémy, zpravodajství, sledování a průzkum, dále rozmístitelnost a mobilita, účinné nasazení, udržitelnost, odolnost a ochrana sil. Tyto schopnosti jsou nezbytné v době míru a zejména v operaci.

Požadavky na ozbrojené síly a dostupné zdroje mají vliv na jejich cílovou organizační strukturu. Ta nevzniká najednou, ale vytváří se postupně.

Prvním krokem je vytvoření scénáře použití ozbrojených sil. Scénář v sobě zahrnuje kombinaci všech předpokládaných základních úkolů, které musí být struktura sil schopna provést. Zasaduje se do co možná nejrealističtějšího modelu jejího použití v prostoru a čase.

Ve druhém kroku se definuje objektivní struktura ozbrojených sil, která by měla být s to svými schopnostmi a skladbou optimálně pokrýt všechny hrozby vyplývající ze scénáře. Je sice sestavena bez ohledu na zdroje, ale vychází z maximálně realistického scénáře podle nejpravděpodobnější možnosti použití sil.

Ve třetím kroku se sestavuje programová struktura, která už musí plně odpovídat zdrojům. Z tohoto důvodu se při přechodu z objektivní struktury do programové zvažují omezení v čase (výstavba nebude probíhat v požadovaných časových horizontech, ale bude rozložena do delšího období), v kvantitě (cílových prvků programové struktury bude méně než u objektivní) nebo v kvalitě (cílová úroveň schopností prvků programové struktury bude nižší než úroveň požadovaná u prvků objektivní struktury).

Programová struktura ozbrojených sil je v reformě sestavena tak, aby cílová úroveň schopností prvků nebyla omezena.

Definice požadovaných schopností OS, hlavní úkoly a metoda jejich dosažení

Cílová (programová) struktura ozbrojených sil bude naplňovat vojensko-politické ambice a bude plně vycházet ze zdrojů. Výstavba bude rozdělena do dvou základních, na sebe navazujících, etap.

V první etapě, která bude trvat do 31. prosince 2006, dosáhnou ozbrojené síly počátečních operačních schopností. V tomto horizontu lze s přijatelnou mírou pravděpodobnosti definovat zdroje reformy. V okamžiku dosažení počátečních operačních schopností bude mít Armáda České republiky na požadované úrovni vybudovány:

- ☐ dvě brigády mechanizované divize;
- ☐ dvě jednotky divizního kompletu mechanizované divize;
- ☐ letku taktického letectva; jednotku pasivních sledovacích systémů;
- ☐ předurčené síly a prostředky vrtulníkového a dopravního letectva;
- ☐ síly a prostředky pozemních sil, vzdušných sil a sil podpory potřebné k zabezpečení a podpoře činnosti výše uvedených jednotek.

S výstavbou struktury sil bude do konce roku 2006 dokončen přechod k plné profesionalizaci AČR a realizace pilotních projektů reformy. Paralelně se bude Armáda České republiky účastnit operací podle vojensko-politických ambicí ČR a působit v systému protivzdušné

obranu NATO. Budou vytvářeny podmínky pro přijetí aliančních sil v krizi a za války. Činnost ozbrojených sil bude vycházet z fungujícího systému plánování obrany, včetně krizového řízení, obranného plánování a operačního plánování. V ozbrojených silách se budou uplatňovat standardy NATO. Česká republika bude realizovat národní projekty v rámci programu bezpečnostních investic NATO. V okamžiku dosažení počátečních operačních schopností budou z cílové struktury AČR vystavěny všechny klíčové prvky.

V druhé etapě, která není časově ohraničena, dosáhnou ozbrojené síly cílových operačních schopností. Termín nebyl přesně stanoven především vzhledem k jeho závislosti na reálném vývoji zdrojů po roce 2006. Jednotlivé prvky struktury sil budou zařazeny do stupňů pohotovosti tak, aby bylo zabezpečeno co nejefektivnější splnění všech úkolů AČR. Budou se dělit na síly stálé pohotovosti, prvního použití – okamžité reakce (do 10 dnů), rychlé reakce (do 20-60 dnů), nižší pohotovosti (60-365 dnů) a na záložní síly (více než 365 dnů).

Důležitým faktorem k dosažení plánovitého postupu výstavby, ale i řízení sil je použití principu **rotační pohotovosti sil**. Rotační pohotovost sil umožňuje plánovat výcvik, rozvoj, ale i běžný život u jednotek prostřednictvím předem stanovených základních cyklů jejich pohotovosti.

Metoda programové výstavby ozbrojených sil

Po rozhodnutí o podobě programové struktury sil je důležité určit, jaká konkrétní opatření se uskuteční, v jakém časovém horizontu a jaké finanční prostředky na to budou třeba. Těmi opatřeními se rozumějí programy a projekty modernizace, výstavby kasáren, nákup materiálu apod. Stanovují se priority podle souvislostí mezi vývojem bezpečnostního prostředí a časovými možnostmi pro realizaci opatření. Pokud je varovací doba delší než doba nutná k realizaci příslušného opatření, je možné takové opatření pouze registrovat, ale ihned ho nerealizovat. Znamená to, že se musí akceptovat určitá míra rizika, která z rozhodnutí vyplývá. Aplikací takového způsobu plánování je možné šetřit zdroje a současně se vyrovnat s tempem technologického vývoje, protože se nenakupuje „na sklad“, ale až v případě využití moderní technologie. Programová struktura sil na základě této metody pracuje se třemi skupinami opatření:

První skupinu tvoří tzv. **aktivní projekty**. To jsou ty, které jsou zařazené v programovém financování a realizují se.

Druhou skupinu tvoří tzv. **čekající projekty**. To jsou programy, které ještě nejsou zařazené v programovém financování, ale už se s nimi počítá v programovém plánování.

Třetí skupinu tvoří tzv. **spící projekty**. Jinak je možné jim říkat záložní. To jsou projekty, které je nutné realizovat až v době, kdy se zhorší bezpečnostní situace a stát začne přijímat předběžná opatření jakou součást reakce na krizi. Projekty nebo akce rozvoje musí nutně postihnout všechny aspekty celého životního cyklu komodity a dopady do schopností ozbrojených sil jako celku. Způsob přechodu ozbrojených sil roku 2002 do nových organizačních struktur je obsažen ve Střednědobém plánu činnosti a rozvoje rezortu obrany na roky 2003 – 2008 (dále jen Střednědobý plán).

Popisuje objektivní stav každého prvku struktury ozbrojených sil z pohledu všech zdrojů (finančních, lidských i věcných), které jsou potřebné k jeho existenci. Rozděluje prvky do tří kategorií podle toho, zda se u prvku budou zvyšovat nebo udržovat jeho schopnosti, anebo zda se prvek bude rušit.

Do skupiny A byly zařazeny prvky programové struktury sil, u nichž se ve Střednědobém plánu počítá se zvyšováním schopností tak, aby do konce roku 2006 dosáhly požadovaného cílového stavu.

Do skupiny B jsou zařazovány prvky cílové struktury sil, u nichž je ve Střednědobém plánu plánováno zvyšování schopností cestou výstavby až později v etapě od konce roku 2006 dále. Prvky skupiny B dosáhnou postupně stejné úrovně schopností jako prvky skupiny A, ale v době, která bude závislá na vývoji využitelných zdrojů po roce 2006.

Do skupiny C jsou zařazovány prvky současné struktury, s nimiž se v cílové struktuře nepočítá. Tempo jejich rušení bude rovněž závislé především na objemu zdrojů, které bude AČR moci pro tento účel vyčlenit. Mezi skupinami B a C je možný přechod v závislosti na reálném vývoji situace, zejména v závislosti na zdrojích a rovněž na politických rozhodnutích o přijetí rizik.

Základem výstavby ozbrojených sil jsou zdroje, jejich reálné plánování, efektivní využívání i zpětné vyhodnocování.

Strategie plánování zdrojů

Pro práci s **lidskými zdroji** je důležité, že zůstane zachována branná povinnost.

Základní vojenská služba bude nejpozději do konce roku 2006 zrušena. Mírové počty AČR se budou postupně snižovat tak, aby cílový stav profesionální armády dosahoval 34 000–36 000 vojáků a maximálně 10 000 občanských zaměstnanců.

Rozsah záloh bude snížen na úroveň nižší než 0,8 násobek mírových počtů vojáků v činné službě. Nový model tvorby a přípravy záloh se bude zakládat na principu dobrovolnosti.

U **materiálových zdrojů** Armáda České republiky postupně upraví skladbu svých zásob, zásadně sníží rozsah nedotknutelných zásob a uložené techniky. Množství a struktura zásob AČR budou stanoveny tak, aby armáda byla schopna splnit stanovené úkoly v souladu s ambicemi a se stupněm pohotovosti. Maximálně bude využívat systém tzv. spících programů, zejména pro stav ohrožení státu a pro válečný stav.

Prioritou v oblasti vojenské infrastruktury bude uvolňování nadbytečných objektů. Síly budou dislokovány v páteřních posádkách a vojenských základnách vzdušných a pozemních sil, přednostně v blízkosti výcvikových prostorů. V nezbytné minimalizované míře bude udržován systém operační přípravy státního území a odpovídající dopravní, energetická, spojovací a další infrastruktura, nezbytná pro přijetí a činnost vojsk na území ČR.

Finanční zdroje vyčleňované ve státním rozpočtu na obranné výdaje nepřesáhnou úroveň 2,2 % hrubého domácího produktu (HDP). Po vyhlášení předběžných opatření, ve stavu ohrožení státu a ve válečném stavu mohou být použita další aktiva státu a dostupné zdroje.

Program rozvoje ozbrojených sil v rámci koncepce výstavby profesionální AČR bere do úvahy také další úkoly jejího rozvoje. Profesionalizace bude postupovat do konce roku 2006, což znamená, že po 31. 12. 2006 nebude ve struktuře AČR žádný voják základní služby. V maximálně možné míře se armáda zbaví nadbytečného majetku. Zrevídují se dosavadní modernizační programy, budou se realizovat pilotní projekty reformy. Armáda se bude účastnit v operacích a zabezpečí mírový život jednotek.

Cíle a priority reformy ozbrojených sil ČR

Charakteristické hodnoty a vlastnosti OS

Požadavkem moderního řízení je kultivace vnitřní kultury AČR. Ta je souborem společně sdílených a respektovaných přístupů, sociálních hodnot, norem chování a vzorců jednání, které AČR bude relativně dlouho zachovávat. Nová vnitřní kultura armády vychází z následujících přístupů, hodnot a kulturních standardů:

Zájmy ČR, profesionální odpovědnost za plnění povinností po dobu vojenské služby a zvláště při nasazení AČR v operaci jsou nadřazeny osobnímu pohodlí, touhám a parciálním zájmům vojenského profesionála. **Loajalita k AČR, oddanost své jednotce a vojenskému povolání** jsou založeny na ztotožnění se s posláním, cíli a úkoly AČR, s jejími tradicemi a s uznávanými hodnotami. Výrazem občanské vyspělosti vojenského profesionála je podpora civilního řízení a kontroly ozbrojených sil.

Základem nezbytné součinnosti uvnitř AČR i spolupráce s jejím vnějším okolím, a zejména pak se spojenci, je **schopnost mezilidské a interkulturní komunikace**. Její kvalita vytváří obraz armády doma i v zahraničí a získává podporu společnosti.

Tradice jsou součástí vnitřní integrity armády a na konkrétních příkladech dokumentují její vnitřní kulturu. Odvíjejí se od československých legií, československé armády před druhou světovou válkou, vojenského odboje a od činnosti československých zahraničních jednotek za druhé světové války a navazují na činnost našich jednotek v zahraničních misích po roce 1989. Od vojenského profesionála armáda vyžaduje především odvahu plnit zadané úkoly s vědomím osobního rizika, včetně nasazení života. Plnění stanovených úkolů a povinností a dodržování platných norem je prvním předpokladem akceschopnosti AČR. Proto samozřejmým požadavkem na profesionála je kázeň, náročnost k sobě a k podřízeným a zároveň úcta k jejich výkonům a práci.

Čestnost v jednání je výrazem etických hodnot vojáka, ale také předpokladem úspěšné spolupráce a součinnosti s ostatními. **Hrdost na vojenské povolání a příslušnost k AČR**, založená na společně dosažených výsledcích jednotky i celé armády, je základem profesní sounáležitosti.

Vývoj v hlavních oblastech OS

Plánování obrany

Plánování výstavby, přípravy a použití ozbrojených sil musí být součástí procesů plánování celého obranného systému České republiky. Proces plánování obrany se uskutečňuje na národní (nadrezortní) úrovni a na rezortních úrovních (nejen rezortu Ministerstva obrany) a vstupují do něj ustanovení dokumentů aliančního plánování. Proces zabezpečuje propojení všech těchto úrovní.

Základní plánovací proces bude probíhat v pravidelných cyklech a zahrnuje zpracování nejen plánovacích, ale i analyticko-hodnotících dokumentů. Proces je připraven tak, že v případě potřeby (např. změna bezpečnostního prostředí) přejde do mimořádného režimu plánování, případně krizového plánování. Rezortní procesy plánování obrany vycházejí z národních dokumentů - Bezpečnostní strategie ČR, Vojenská strategie ČR, Hodnocení bezpečnostních rizik - a řady aliančních dokumentů. Roční plánovací cyklus zahajuje zpracování Plánovací směrnice činnosti a rozvoje rezortu MO, z které vychází zpracování základních plánovacích

dokumentů: Plánu zajištění obrany a Střednědobého plánu rozvoje rezortu MO s dlouhodobým výhledem.

Plán zajištění obrany je soubor dokumentů, které rozpracovávají zajištění obrany státu a použití ozbrojených sil.

Střednědobý plán činnosti a rozvoje rezortu MO s dlouhodobým výhledem je základní plánovací dokument výstavby a přípravy rezortu Ministerstva obrany s perspektivou šesti let. Současně poskytuje výstupy pro programové, finanční a oborové plánování rezortu. Na základě Střednědobého plánu se zpracovává návrh kapitoly MO ve státním rozpočtu, aby realizace plánovaných úkolů byla finančně pokryta. Plánovací cyklus uzavírá Zpráva o zajištění připravenosti rezortu MO (na národní úrovni Zpráva o zajištění bezpečnosti ČR), která je zpětnou vazbu celého cyklu. Zpracovává se na základě informací z pravidelných čtvrtletních zpráv o připravenosti útvarů a zařízení a je podkladem pro zpracování nové Plánovací směrnice činnosti a rozvoje rezortu MO.

Mimořádný režim plánování obrany je zahájen při zjištění výrazných trendů, které zvyšují ohrožení bezpečnosti České republiky, nebo při pravděpodobném vzniku krizové situace, která vyžaduje rozsáhlejší nasazení armády. V tomto případě dojde k zpracování nových nebo k revizi platných plánovacích dokumentů v mimořádném režimu. V systému plánování obrany je dále zakomponováno krizové plánování obrany, které zabezpečuje aktuální propojení aliančního, národního a rezortního plánování v případě bezprostřední hrozby vnějšího napadení nebo nutnosti nasadit ozbrojené síly k plnění spojeneckých nebo mezinárodních závazků České republiky.

Rozpočtování. Jedním z klíčových cílů a současně i nástrojů reformy bude provázání věcného plánování se zdroji. Velení a vyžadování plnění úkolů bez jejich pokrytí finančními prostředky je nepřipustné. S přidělením finančních zdrojů bude spojena odpovědnost za naplnění cílů, ke kterým byly finanční prostředky v rozpočtu určeny. Jednota pravomoci a odpovědnosti bude mít přímý vliv na kvalitu plánování a rozpočtování. Kvalita plánování bude bezprostředně ovlivňovat kvalitu rozpočtování, které bude respektovat princip ekonomické reality, princip motivace subjektů rozpočtování a princip provázanosti rozpočtové pravomoci a odpovědnosti. Výsledkem rozpočtování bude schválený rozpočet. Na jeho základě budou přidělovány finanční prostředky na realizaci plánovaných věcných úkolů a programů rozvoje a na zabezpečení běžné činnosti součástí MO v příslušném kalendářním roce. Stanovený rozpočet bude závazným dokumentem pro všechny stupně velení a řízení. Musí být stabilní a co nejméně ovlivněn zásahy shora. Subjekty rozpočtování budou tvořit držitel rozpočtu, manažer pro plán a rozpočet, orgán věcného plánování, orgán finančního plánování – administrátor rozpočtu a účetní.

Držitelem rozpočtu bude velitel (náčelník, ředitel atd.) odpovědný za funkčnost svěřeného úseku, za vyžadování finančních prostředků nezbytných k plnění plánu a za jejich využití.

Manažerem pro plán a rozpočet bude funkcionář podřízený držiteli rozpočtu, na kterého držitel rozpočtu deleguje odpovědnost za přesné a účelné definování věcných požadavků a za řízení využití finančních prostředků. Držitelem rozpočtu rezortu MO je Ministr obrany (hlavní správce státního rozpočtu kapitoly MO). Ministr obrany bude delegovat pravomoc a odpovědnost v disponování rozpočtovými prostředky na státního tajemníka MO, který bude držitelem rozpočtu civilní části MO, a náčelníka GŠ AČR, který bude držitelem rozpočtu AČR.

Státní tajemník MO a náčelník GŠ AČR budou dále delegovat pravomoc a odpovědnost ke svěřeným finančním prostředkům na jim přímo podřízené držitele rozpočtu, kteří jsou zahrnuti do struktury subjektů rozpočtování.

Struktura sil – výstavba – dislokace

Ministerstvo obrany bude integrovaným a jednotným orgánem, který bude zabezpečovat civilní řízení a demokratickou kontrolu ozbrojených sil i velení vojskům na strategické úrovni. Bude kompatibilní nejen s ostatními orgány ústřední státní správy, ale i s řídicími strukturami NATO a bude otevřeno pro rozvoj vnějších vztahů.

Jako strategický stupeň bude mít schopnost zajišťovat operace definované ve vojensko-politických ambicích ČR. Organizační struktura Ministerstva obrany bude schopna zabezpečovat plnění závazků a úkolů v národní odpovědnosti vyplývajících z členství České republiky v NATO.

Ministerstvo obrany se bude dělit na součásti, které budou zabezpečovat činnost ministra obrany jako člena vlády, dále pak úroveň civilněsprávního řízení a vojenskoodborného řízení. Součásti pro vrcholovou úroveň civilněsprávního řízení budou definovat strategické úkoly pro ozbrojené síly, budou realizovat strategický management zdrojů, plánovat a řídit dlouhodobé rozvojové programy a určovat vnější vztahy rezortu obrany, jak na mezirezortní, tak na mezinárodní úrovni.

Součásti pro vojenskoodborné řízení AČR, které bude představovat Generální štáb AČR, budou zabezpečovat plánování rozvoje sil AČR v získávání schopností podle standardů a norem NATO, vytvářet střednědobý plán činnosti rozvoje rezortu MO, připravovat rozkazy a nařízení ministra obrany pro činnost AČR, zpracovávat předběžné operační a stálé plány operací a řídit vyčleněné síly AČR v operacích a krizových situacích. K řízení vyčleněných sil bude vytvořeno společné operační centrum.

K podpoře součástí Ministerstva obrany budou působit orgány vojenské zpravodajské služby, orgány ochrany utajovaných skutečností a Vojenské policie. Vrcholový management Ministerstva obrany bude tvořit ministr obrany, náměstkyně ministra, státní tajemník a náčelník Generálního štábu AČR, kteří budou mít delegovány odpovědnosti a pravomoci za určené oblasti. Státní tajemník a náčelník GŠ AČR budou zabezpečovat propojení civilních a vojenských prvků tak, aby pracovaly jako jedna integrovaná organizace. Koordinace a spolupráce bude probíhat přímo na úrovni sekcí a odborů Ministerstva obrany.

Tomu bude odpovídat vyšší rozhodovací pravomoc funkcionářů, kteří stojí v jejich čele. Výkonnost a pružnost jednotné organizace bude zabezpečována horizontální spoluprací pracovníků sekcí, k níž budou oprávněni s příslušnou mírou delegované odpovědnosti. S odpovědností budou delegovány i příslušné pravomoci. Schopnost přinášet do práce Ministerstva obrany nové myšlenky a postupy bude zabezpečena pracovníky s praxí u vojsk, kteří budou vykonávat rozhodující funkce na základě rotačního principu.

Na centrální úrovni v podřízenosti Ministerstva obrany budou vytvořeny v nezbytném rozsahu samostatné prvky, jejichž činnost vyplývá ze zákonů a potřeb ozbrojených sil, které budou schopny podporovat a zabezpečovat specifické potřeby a úkoly AČR.

Rozvoj pozemních sil a další výstavba svazků, útvarů a zařízení musí odstranit disproporci mezi požadovanými a skutečnými schopnostmi pozemních sil. Jejich výstavba musí probíhat tak, aby byly reálně schopny plnit tři základní druhy úkolů: při zabezpečení obrany státu (které vyplývají ze zákonů ČR), v bojové operaci podle čl. 5 Washingtonské smlouvy (WS) a v operaci mimo čl. 5 WS. Pozemní síly zůstanou i nadále hlavní a rozhodující součástí Armády České republiky.

Pozemní síly bude tvořit **mechanizovaná divize**. Velitelství pozemních sil vznikne ze současného velitelství 1. mechanizované divize. V jeho podřízenosti budou tři mechanizované

brigády a další svazky a útvary tzv. divizního kompletu druhů vojsk. Štáb velitelství pozemních sil bude organizačně uzpůsoben tak, aby AČR dodržela a byla schopná naplnit již deklarované závazky vůči NATO, tj. vyčlenit divizní velitelství.

Mechanizované brigády budou rozhodující údernou a palebnou silou pozemních sil. Vyzbrojeny budou modernizovanou nebo novou výzbrojí a technikou v návaznosti na jejich předpokládané použití. Jedna mechanizovaná brigáda bude lehkého typu, jedna těžkého a další smíšeného typu. Budou se lišit druhy hlavní výzbroje (kolové obrněné transportéry, pásová bojová vozidla pěchoty, terénní vozidla a tanky). Takto koncipované mechanizované brigády, počet a druh jejich mechanizovaných praporů, stejně jako unifikovaná organizační struktura praporů, zabezpečí jejich bezproblémové použití v operacích i snadnější přípravu.

K dosažení požadovaných schopností u mechanizovaných praporů bude nutné modernizovat BVP-2, zavést operačně-taktický systém velení a řízení pozemních sil (OTS), modernizovat protitankové raketové systémy, modernizovat nebo zavést nové přístroje nočního vidění, zavést nový střední kolový obrněný transportér přepravitelný vzduchem, zavést nové prostředky ochrany jednotlivce, nový typ vojenského osobního padáku a modernizovat střední tank T-72. Zásadní změnou v takto koncipované organizační struktuře mechanizované brigády je vyjmutí jejího dosavadního kompletu druhů vojsk a jeho soustředění do jednoho celku v rámci velitelství pozemních sil. Nová organizační struktura plně zabezpečí požadovanou modularitu pozemních sil a možnost jejich variabilního a účelového použití stavebnicovým způsobem podle konkrétního úkolu.

Komplet druhů vojsk pozemních sil bude tvořit dělostřelecká brigáda, brigáda logistické podpory, průzkumný prapor, rota bezpilotních průzkumných prostředků, prapor elektronického boje (EB), spojovací prapor, ženijní prapor, protiletadlový raketový oddíl, středisko pro civilně-vojenskou spolupráci (CIMIC) a středisko pro provádění psychologických operací (PSYOPS). Operačně může být veliteli pozemních sil podřízena vrtulníková letka, skupina leteckých návodčích, prapor Vojenské policie a zdravotnický prapor (polní nemocnice).

Dělostřelecká brigáda o třech dělostřeleckých oddílech a jednom raketometném oddílu bude určena k dělostřelecké palebné podpoře mechanizované divize. Na základě jednání o vytvoření společné polsko-slovensko-české brigády se předpokládá, že jeden dělostřelecký oddíl bude předurčen pro tuto brigádu. Organizace a výzbroj **protiletadlového raketového oddílu** umožňuje jeho pružné a variantní použití při vytváření účelového uskupení pozemních sil a při realizaci dalších úkolů jak v souladu s článkem 5 WS, tak i mimo článek 5 WS. Zároveň vytváří podmínky pro zabezpečení protiletadlové obrany prvků mechanizované divize při jejím rozvinutí v celém prostoru odpovědnosti.

Jedna ze čtyř rot v **praporu chemické ochrany** s prvky velení a logistické podpory bude i nadále předurčena do sil okamžité reakce NATO. Ostatní rotu chemické ochrany budou určeny k působení ve prospěch hlavních prvků sestavy mechanizované divize. Rota chemické ochrany bude schopna působit samostatně mimo území České republiky po dobu 6 měsíců. Organizační struktura umožňuje následnou rotaci jednotky.

Organizační struktura chemických jednotek mechanizované divize umožní pružné vytváření účelových uskupení pro komplexní ochranu proti zbraním hromadného ničení (OPZHN) včetně logistické podpory.

Ženijní prapor bude určen k plnění úkolů bojové ženijní podpory mechanizovaných brigád, k zatarasování, odminování, manévru zátarasů a k plnění úkolů zabezpečení pohybu. Bude schopen plnit úkoly pro použití v rámci čl. 5 WS i mimo rámec čl. 5 WS. Jeho organi-

začnící struktura umožňuje účelově vyčleňovat jednotky pro plnění úkolů v rámci úkolového uskupení.

Uvedená organizační struktura umožňuje, kromě plnění úkolů ženijního zabezpečení v rámci bojové a všeobecné ženijní podpory, mít v krátkých časových lhůtách dostatek sil a prostředků využitelných k eliminaci nestandardních vojenských i nevojenských ohrožení a k poskytování účinné pomoci civilnímu obyvatelstvu při živelních pohromách.

Průzkumný prapor je určen k vedení bojového, hloubkového a optoelektronického leteckého průzkumu k získávání informací potřebných pro rozhodování.

Prapor elektronického boje je určen k vedení radioelektronického průzkumu. V sestavě kompletu mechanizované divize bude zařazen spojovací prapor, v mechanizované brigádě spojovací rota. Spojovací jednotky jsou určeny k zabezpečení podpory velitelství (štábu) daného stupně v oblasti komunikačních a informačních systémů. Zabezpečují rozvinutí spojovací soustavy a provoz operačně-taktického systému velení a řízení daného stupně.

Zdravotnický prapor (polní nemocnice) je předurčen k poskytování resuscitativní chirurgické péče, ke krátkodobé hospitalizaci a léčbě, k zabezpečení zdravotnických odsunů z nižší etapy a zásobování nižších etap zdravotnickým materiálem. Organizační struktura praporu umožňuje vyčlenění jednotky v síle zdravotnické roty. Prapor bude částečně mobilní a logisticky samostatný.

Brigáda logistické podpory s praporem předsunuté podpory, zásobovacím praporem a praporem oprav je schopna podporovat operaci úkolového uskupení do 5000 osob po dobu 6 měsíců bez rotace. Prapor předsunuté podpory je určen k přímému zásobování útvarů a jednotek brigády a přidělených podpůrných jednotek. Prapor bude plně mobilní a bude vybaven technikou, která umožňuje zajistit zásobování bojující brigády. Zásobovací prapor bude určen k příjmu, skladování zásob a jejich manipulaci v týlovém prostoru operace mezi logistickou základnou a vykládacími místy pro přisunovaný materiál. Prapor oprav techniky bude určen k provádění oprav techniky, vyprošťování a odsunu neopravitelné vojenské techniky do opravárenských zařízení. Bude schopen posilovat opravárenské kapacity bojových jednotek.

Prapor Vojenské policie je určen k policejní ochraně mechanizované divize v operaci. Bude udržovat nezbytné součinnostní vazby s orgány činnými v trestním řízení, s orgány vojenské policie zemí, které se operace společně účastní, a s orgány státní správy. V době míru budou síly a prostředky, předurčené pro prapor, plnit úkoly dopravně-pořádkové a ochranné služby ve prospěch AČR na území ČR a budou se připravovat k plnění funkcí spojených s vynucováním práva ve všech oblastech činnosti mechanizované divize. V sestavě kompletu mechanizované divize vznikne jako nový prvek středisko psychologických operací, určené k plánování a vedení psychologických operací na podporu plnění úkolů divize.

Středisko pro civilně-vojenskou spolupráci bude určeno k podpoře jednotek mechanizované divize při plnění úkolů na teritoriu i v krizových oblastech mimo ČR. Bude zabezpečovat spolupráci s místními orgány veřejné správy, s místním obyvatelstvem, vládními i nevládními organizacemi a pomáhat při obnově místní infrastruktury a zabezpečovat mediální kampaně ve prospěch vlastních jednotek. Při nasazení v zahraničí je jeho posláním rovněž podpora zájmů České republiky.

Vzdušné síly bude tvořit smíšená letecká divize. Budou budovány tak, aby postupně dosáhly maximální možné interoperability v rámci integrovaného systému protivzdušné obrany NATO (NATINEADS) a zároveň byly schopny plnit další úkoly, které zvyšují schopnosti

pozemních sil v operacích. V době míru plní vzdušné síly hlavně úkoly zabezpečení vzdušného prostoru České republiky.

Systém zabezpečení vzdušného prostoru v letech 2002-2008 je možné řešit několika způsoby, z nichž každý přináší určitou úroveň rizik, která se více než v oblasti vojenské promítají v oblasti politické a ekonomické. Z hlediska priorit reformy ozbrojených sil je jednoznačně nejvýhodnější varianta nakoupit nadzvukový letoun, ale za předpokladu, že jeho pořízení neovlivní rozpočtovou kapitolu Ministerstva obrany nejméně do roku 2008 a růstový program letounu L-159 se uskuteční až po zavedení nadzvukového letounu. Armáda ČR se bude v NATO specializovat na vývoj a zavádění pasivních sledovacích systémů. K 1. 1. 2004 bude mít k operačnímu použití v NATO jednotku pasivních sledovacích systémů.

Taktické letectvo bude maximálně využívat možností nového nadzvukového letounu. Nepředpokládá se, že by v operaci působilo samostatně mimo sestavu vzdušných sil Aliance. Víceúčelový letoun L-159 bude možné efektivně využívat v sestavě aliančních sil až po dokončení jeho růstového programu. Taktické letectvo bude rozmístěno na leteckých základnách v Čáslavi a Náměšti n. Oslavou a bude organizováno ve dvou křídlech taktického letectva.

Vrtulníkové letectvo je předurčeno k plnění úkolů palebné podpory pozemních sil, provádění taktických výsadek a v omezené míře k přepravě osob a materiálu. Modernizace bitevních vrtulníků Mi-17 naváže na modernizaci dopravních vrtulníků Mi-24, která je jedním z prioritních úkolů reformy. Vrtulníkové letectvo bude umístěno na letecké základně v Přerově a bude organizováno do jednoho křídla. Dopravní letectvo, aby bylo schopno zabezpečit mobilitu, rozmístitelnost a udržitelnost pozemních sil do všech možných oblastí operací, a to i na strategické vzdálenosti, musí disponovat velkokapacitními letouny (nabízí se možnost pořízení velkokapacitních letounů An-70 při odblokování ruského dluhu).

Dopravní letectvo bude dále zabezpečovat přepravu ústavních a vládních činitelů. Bude organizováno společně se školním letectvem do jednoho křídla a na jedné základně.

Školní letectvo zabezpečuje výcvik létajícího personálu vzdušných sil. Výcvik je řešen modulovým způsobem od základního až po bojový. Určité moduly výcviku by mohly být v případě výhodnosti realizovány komerčním nákupem služby.

Protiletadlové raketové vojsko je systémově součástí protivzdušné obrany. Zdrojové kapacity neumožňují jeho rozvoj v celém spektru činností do roku 2010. K zachování odborného potenciálu a základní vycvičenosti se uskuteční modernizace u několika baterií. Zároveň bude připraven program jeho modernizace pro případnou krizi. Bude organizováno do jedné protiletadlové raketové brigády.

Velení, řízení a průzkum ve vzdušném prostoru České republiky, včetně řízení letového provozu vojenského letectva a koordinaci s ostatním letovým provozem bude zabezpečovat brigáda velení a řízení.

K zabezpečení podpory velitelství vzdušných sil v oblasti komunikačních a informačních systémů a logistiky je určen divizní komplet.

Vytvořením velitelství podpory bude vymezena odpovědnost za podporu ozbrojených sil ČR a současně bude vytvořen prostor pro koncepční a normotvornou činnost prvků ve struktuře MO tím, že budou oproštěny od výkonných a podpůrných procesů.

V souladu s nejpravděpodobnějším scénářem použití ozbrojených sil ČR musí být velitelství podpory schopno zabezpečit svými silami a prostředky podporu jednotlivých prvků ozbrojených sil při bojových operacích podle článku 5 WS i mimo článek 5 WS a při plnění úkolů vyplývajících ze zákonných ustanovení ČR. Velitelství podpory se bude členit na velitelství

a štáb, ředitelství logistické podpory, ředitelství personální podpory, ředitelství zdravotnické podpory, základnu komunikačních a informačních systémů, záchranné a výcvikové základny, úřad krajských vojenských velitelství a středisko zabezpečení. Ve struktuře velitelství bude začleněno značné množství občanských zaměstnanců, protože není prvkem určeným k velení v operacích (do operací bude zapojeno nepřímo).

Ředitelství logistické podpory odpovídá za všestrannou logistickou podporu ozbrojených sil České republiky v míru i v období krize. Jeho úkolem je zajistit efektivní a účinné naplnění logistických koncepcí, plánování a řízení výkonné logistiky s cílem poskytovat logistickou podporu AČR podle požadavků útvarů a zařízení ozbrojených sil.

Ředitelství personální podpory odpovídá za doplňování ozbrojených sil kvalitním vojenským personálem, za systemizaci služebních a pracovních míst, za sběr, vedení a poskytování personálních informací, včetně jejich přesné a objektivní analýzy. Dále nese odpovědnost za provoz katalogu studijních oborů vojenských škol, rekvalifikaci vojáků při zániku služebního poměru, za vytváření podmínek pro zlepšení kvality života vojáků a civilních zaměstnanců a za realizaci platové politiky v AČR. Podporuje personální management na všech stupních velení AČR a ve strukturách NATO.

Ředitelství zdravotnické podpory odpovídá za zdravotnické zabezpečení OS ČR. Je určeno k přímému i odbornému řízení podřízených zdravotnických útvarů a zařízení. Jeho základním úkolem je zabezpečit zdravotnickou podporu ozbrojených sil ČR na teritoriu. Současně musí být schopno vyčlenit odpovídající zdravotnické a lůžkové kapacity ve prospěch pozemních a vzdušných sil při jejich účasti v operacích.

Záchranné a výcvikové základny jsou předurčeny k záchranným, humanitárním a vyprošťovacím pracím ve prospěch civilní ochrany. Jejich použití je plánováno v rámci integrovaného záchranného systému (IZS). Záchranné a výcvikové útvary mohou plnit úkoly ve složeném účelově vytvořeném v závislosti na druhu a charakteru pohromy nebo jiné závažné situaci ohrožující životy, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí.

Základna komunikačních a informačních systémů je prvkem k zabezpečení spojení na teritoriu. Odpovídá mimo jiné za provoz informačních systémů a dodržování zásad bezpečnosti při jejich využívání.

Ženíjný prapor všeobecné podpory je určen k plnění úkolů všeobecné ženijní podpory na teritoriu, ve prospěch vzdušných sil, případně k přímému posílení pozemních sil a pro plnění specifických úkolů ženijního zabezpečení.

Úřad krajských vojenských velitelství je určen k zabezpečení spolupráce s teritoriálními civilněsprávními prvky. Úřad bude členěn na jednotlivé krajské vojenské kanceláře, které budou zabezpečovat součinnost mezi hejtmany a armádou při plnění vojenských úkolů na teritoriu krajů. V případech krizových situací budou tvořit jádro vytvářených krajských vojenských velitelství.

Velitelství pro výcvik a tvorbu doktrín bude zcela novým, pro naši armádu netradičním prvkem. Bude plnit úkoly zaměřené na základní výcvik vojáků, speciální výcvik profesionálů, výcvik záloh, kurzy a praktický výcvik praporčíků a důstojníků. Bude spravovat a udržovat učebně-výcvikovou základnu, výcvikové prostory a zařízení a zabezpečovat jejich modernizaci a rozvoj. Významný úkol velitelství pro výcvik a přípravu doktrín spočívá v rozvoji teorie přípravy a vedení operací (boje), použití druhů vojsk, plánování a řízení bojové činnosti, výstavby vojsk, jejich organizace a vyzbrojování, v analýze zkušeností a poznatků z výcviku a operací, v analýze standardů NATO atd. Tato teoretická a analytická činnost se bude promítat

do připravovaných doktrín, předpisů a dalších interních operačních, taktických, technických a administrativních norem pro celou AČR.

Velitelství pro výcvik a tvorbu doktrín bude přímo podřízeno náčelníkovi generálního štábu a bude mít také přímý přístup k výsledkům práce Institutu strategických studií. Toto opatření vytvoří generálnímu štábu dostatečný prostor pro plnění úkolů střednědobého plánování a řízení vojsk. K plnění uvedených úkolů bude mít velitelství ve své podřízenosti ředitelství pro výcvik, ředitelství zabezpečení a ředitelství pro tvorbu doktrín.

Ředitelství pro výcvik bude určeno k přípravě a praktickému výcviku důstojníků a poručíků a k výcviku poddůstojníků.

Příprava a výcvik důstojníků budou se budou uskutečňovat formou různých kvalifikačních, aplikačních a jazykových kurzů ve Vojenské akademii a v Ústavu jazykové přípravy. Výcvik poddůstojníků (základní a speciální) bude prováděn podle odbornosti v pěti výcvikových střediscích, která budou dislokována poblíž vojenských výcvikových prostorů. Zde bude probíhat rovněž výcvik záloh.

Ředitelství zabezpečení bude určeno k zabezpečení činnosti velitelství a k podpoře plnění úkolů jednotlivých ředitelství. Bude spravovat pět vojenských výcvikových prostorů a další důležitá výcviková zařízení, která budou využívána pro výcvik a cvičení příslušníků AČR a armád států NATO.

Ředitelství pro tvorbu doktrín bude vnitřně členěno na odbor pro tvorbu doktrín pozemních sil, odbor pro tvorbu doktrín vzdušných sil a oddělení pro tvorbu společných doktrín. Bude představovat teoretické ústředí AČR, jehož výstupy budou doktríny a předpisy především operačního, taktického, všeobecného a administrativního charakteru jak s celoarmádní působností, tak pro jednotky druhů vojsk a služeb.

Základem pro novou dislokaci Armády České republiky byla snaha o přiblížení útvarů a jednotek k výcvikovým prostorům a do míst, kde jsou kvalitní a moderně vybavená výcviková zařízení. Cílovým požadavkem je soustředit útvary stejného charakteru a efektivně využít kapacit současných nemovitostí. Dojde k centralizaci co největšího počtu součástí do perspektivních posádek. Úkoly nesouvisející s výcvikem budou všude tam, kde to bude možné a ekonomicky výhodné, převedeny na civilní subjekty. Nadále se budeme postupně přizpůsobovat standardům NATO pro budování kvalitního zázemí pro vojenské profesionály, jejich výcvik, ukládání a provoz moderní techniky, pro účelné rozmístění všestranné logistické podpory.

Postup transformace předpokládá, že se nemovitosti budou uvolňovat v několika etapách. Nejprve budou uvolněny nemovitosti se značnou zanedbaností a objekty, které bude možno uvolnit bez nutných náhrad. Posléze budou uvolňovány objekty, do kterých byly vloženy prostředky na modernizaci a které sice ještě odpovídají dnešním potřebám, ale se kterými se nepočítá v cílovém stavu. Nevyhne se ani uvolnění nemovitostí, do nichž sice byly investovány prostředky, ale přesto nebudou vyhovovat stanoveným kritériím a zároveň organizačním změnám. Zásadou ale bude počet takových posádek minimalizovat. Postupným uvolňováním posádek bude docházet k úspoře nákladů na provoz a údržbu objektů. Tyto prostředky bude možné využít účelněji v perspektivních posádkách. Přejít na plně profesionální armádu vyžaduje nejen zásadní modernizaci současné, do značné míry již neodpovídající nemovité infrastruktury, ale také novou investiční výstavbu.

Proto byly k zajištění cílů dislokace AČR zahájeny jednotlivé kroky výstavby moderních a účelných základů. V současné době jde o posádky Podbořany, Přáslavice, Bechyně, Čáslav

a Náměšť nad Oslavou a o výstavbu multiskladu Dašice. Etapy realizace výstavby budou stanoveny v souladu se zpracovávaným Střednědobým plánem a v návaznosti na možnosti rozpočtu rezortu MO. Dislokační změny jsou podmíněny nejen změnami organizačními, ale také plánovaným nákupem a zavedením moderních technologií. Budou řízeny ve shodě s kritérii a zásadami dislokace a v závislosti na možnostech likvidace nepotřebných zásob munice, techniky a jiného materiálu, včetně nemovitostí. To vše se musí uskutečnit v návaznosti na možnosti rozpočtu rezortu Ministerstva obrany. V cílovém stavu bude AČR dislokována zhruba v 60 místech. To znamená, že AČR opustí na 100 větších či menších posádkových míst. U opouštěných posádek budou podle potřeb technicky a finančně zajištěny průzkumné a projektové práce k zjištění ekologických zátěží s následným zabezpečením asanačních a rekultivačních opatření.

Systém velení a řízení

Systém velení a řízení v rezortu Ministerstva obrany bude na všech jeho úrovních působit v jednotném prostředí, v kterém budou uplatněny čtyři zásady: 1. řízení je centralizováno, ale výkon činnosti je decentralizován; 2. přidělené odpovědnosti jsou spojeny s pravomocemi a zdroji; 3. koncepční a výkonné činnosti jsou odděleny; 4. systém je malý, flexibilní a mobilní.

Dosavadní **třístupňový systém velení a řízení bude změněn na dvoustupňový**, s přesně vymezenými působnostmi jednotlivých stupňů a jednoznačně stanovenými odpovědnostmi a pravomocemi jejich představitelů. Dvoustupňový systém budou tvořit strategický a operačně-taktický stupeň.

Struktura obou stupňů bude účelná a s menším počtem osob. Strategickým stupněm řízení bude **Ministerstvo obrany**. Civilně-správní část Ministerstva obrany je určena k zabezpečení politicko-vojenských úkolů, které souvisejí s řízením a koordinací obrany České republiky a řízením ozbrojených sil. Generální štáb je určen k zabezpečení koncepcí, programů a plánování operačních úkolů v uvedené oblasti.

V čele Ministerstva obrany je ministr obrany, jenž osobně řídí rezort prostřednictvím přímo podřízených osob, na které deleguje konkrétní odpovědnosti a pravomoci, pokud je nemají přiděleny ze zákona. Specifickou funkci má náčelník generálního štábu, který odpovídá za vojenskoodbornou oblast.

K velení silám nasazeným v operaci, v zahraničí i na území České republiky, je určeno **společné operační centrum**, které je součástí generálního štábu.

Operačně-taktický stupeň je výkonným prvkem systému velení a řízení. Tvoří jej velitelství pozemních a vzdušných sil, velitelství podpory, velitelství pro výcvik a tvorbu doktrín a velitelství brigád (nebo velitelství útvarů) jako orgány určené k vedení požadované činnosti nebo k jejímu zabezpečení. Systém velení a řízení rezortu MO bude vybudován tak, aby umožňoval nepřetržitý obousměrný tok informací a poskytoval velitelům potřebné (vybrané) informace k efektivnímu plánování, koordinaci a řízení činností a provádění kontroly. Informace musí být poskytovány vertikálně i horizontálně, bez rozlišení stupňů velení.

Věda a výzkum

Obranný výzkum v rezortu Ministerstva obrany bude orientován na obory, kde není možné získat služby na komerčním základě, a přednostně bude podporovat hlavní specializace AČR

v NATO – pasivní sledovací a průzkumné systémy, detekci a identifikaci zbraní hromadného ohrožení s důrazem na chemické a biologické zbraně. Soustředí se na prokazatelně efektivní projekty v oblasti výzbroje a technologií, které přispívají k požadovaným schopnostem AČR s výrazným intelektuálním vkladem a možností uplatnění v mezinárodní kooperaci, např. výzkum akustických senzorů (včetně iniciativy NATO CDE – Vývoj koncepcí a experimentování). Zapojí se do vědeckých programů, které organizuje Výbor NATO pro vědu, do výzkumných programů, které koordinuje Vědecko-technická organizace NATO, a do oboustranně výhodné kooperace s obranným průmyslem. Výzkum a vývoj bude dále zaměřen do oblastí koncepce, politiky a strategie bezpečnosti, obrany, výstavby, přípravy a činnosti ozbrojených sil, ekonomiky obrany, sociálních a etických aspektů bezpečnosti a obrany. Bude se také zabývat modernizací výzbroje a techniky, vojenským zdravotnictvím, psychologickými aspekty výběru vojenského personálu, komunikačními a informačními systémy a technologiemi.

Předpokladem pro dosažení a dlouhodobé zachování požadovaných schopností AČR je udržení kontaktu s nejnovějšími poznatky operačního umění. K tomu bude obnovena spolupráce strategického stupně velení a Univerzity obrany při operačním výzkumu, rozvoji teorie operačního umění a taktiky a při přípravě odpovídajících interních norem.

Kontrola a zavádění zkušeností

Kontrolní činnost jako jeden ze základních prvků řídicí práce zabezpečuje zpětnou vazbu a umožňuje získat informace o skutečném stavu řízené oblasti.

Vnitřní kontrola se v rezortu Ministerstva obrany provádí v oblastech bojové pohotovosti, výcviku vojsk a záloh, operační přípravy velitelů a štábů, ochrany vojenských objektů a bezpečnosti provozu techniky a výzbroje. Dalšími oblastmi kontroly jsou personální práce, dodržování lidských práv a základních svobod vojáků a občanských zaměstnanců rezortu MO a dodržování ustanovení právních předpisů a interních normativních aktů, dále hospodaření s majetkem a finančními prostředky, ekonomické, logistické a sociální zabezpečení a dodržování zásad ochrany a tvorby životního prostředí.

Významnou úlohu v kontrolním procesu bude sehrávat společné operační centrum na Generálním štábu AČR. Provádí mimo jiné analýzy zkušeností z operací v rámci NATO a na základě toho stanoví požadavky pro rozvoj sil AČR, které se uplatní v procesu plánování obrany.

Lidské zdroje

Schopnost získat a udržet požadovaný počet kvalitního personálu, připravit příslušníky ozbrojených sil na jejich poslání, dát jim vizi služební kariéry, odpovídající podmínky pro práci, poskytnout pomoc při adaptaci na civilní prostředí po ukončení vojenské kariéry, komunikovat s vojenskými veterány a důchodci a napomáhat ke zvyšování kvality jejich života, to vše bude základním předpokladem výstavby a udržování kvalitních, plně profesionálních ozbrojených sil.

Personalistika. V cílovém stavu bude v ozbrojených silách 34 000 až 36 000 vojenských profesionálů. Počty civilních zaměstnanců nepřesáhnou 10 000. Z hlediska struktury vojenského personálu se v cílovém stavu podíl důstojníků bude pohybovat mezi 15 až 20 procenty, praporčíků mezi 25 až 30 procenty a poddůstojníků mezi 50 až 55 procenty celkových počtů vojáků. Počty důstojníků, praporčíků a poddůstojníků budou upřesněny systemizací služeb-

ních míst, která bude ukončena v průběhu roku 2003. Předpokládaná struktura hodnostních sborů bude znamenat značné snížení počtu důstojníků (dnes 53 procent profesionálních vojáků), přibližně třetinový nárůst počtu praporčíků a v podstatě úplnou výstavbu poddůstojnického sboru. Značně sníženy (o více než 50 procent) budou počty občanských zaměstnanců. Významným úkolem bude postupné snižování počtu vojáků základní služby a útlum základní služby tak, aby nejpozději v průběhu roku 2006 ozbrojené síly neměly ve svých řadách vojáky základní služby. Ozbrojené síly je ale budou vnímat jako nejlepší rekrutační zdroj pro profesionalizaci.

Základem systemizace služebních míst v ozbrojených silách je vytvoření katalogu služebních míst. Ten bude upraven tak, aby byl srovnatelný s civilními povoláními v tzv. integrovaném systému typových pozicí Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky.

V souvislosti se systemizací služebních míst a typovou slučitelností hodnostní struktury s obvyklou strukturou ozbrojených sil států NATO dojde ke změně hodnostní struktury, která bude postavena na odlišné roli jednotlivých hodnostních sborů.

Současných dvacet tři hodnostních stupňů bude redukováno na devatenáct. Hodnostní stupně budou rozděleny do tří hodnostních sborů (poddůstojníků, praporčíků, důstojníků a generálů). Hodnostní sbory mají přesně definované poslání. Poddůstojníci budou vykonávat základní bojové činnosti a rutinní práce převážně manuálního charakteru; praporčíci budou tvořit nejnižší stupeň velení (roj, družstvo, pracoviště apod.) a střední odborně-technický personál; důstojníci vytvoří střední a vrcholový stupeň velení (četa, rota, prapor apod.) a nejvyšší odborně-technický personál; generálové budou součástí vrcholového managementu.

Kariérní řád vychází ze základních principů, kterými jsou transparentnost podmínek kariérového postupu vojáků a systémů jeho řízení; rovné příležitosti pro všechny vojáky; objektivnost výběru na základě výkonnosti; výkon služby vojáka v místě podle potřeb armády a možnost výstupu z kariéry na kterékoliv úrovni. Řízení kariér se bude uskutečňovat v tzv. oborech, které budou integrovat relativně příbuzné odbornosti. Je vymezeno osm oborů: pozemní síly, vzdušné síly, logistika, podpora velení, vojenské zdravotnictví, vojenské zpravodajství, vojenská policie a všeobecná podpora.

Zásadní změnou projde **systém povyšování vojáků**, které se bude realizovat na čtyřech úrovních řízení - praporu, brigády, divize a generálního štábu. Velitelé praporů budou povyšovat poddůstojníky na doporučení poradní komise. Velitelé brigád budou povyšovat do hodnosti rotného, rotmistra, nadrotmistra a nadporučíka; budou vycházet ze seznamu vojáků k povýšení, který sestaví povyšovací komise. Podobně budou velitelé divizí povyšovat do hodnosti praporčíka, kapitána a majora a náčelník generálního štábu do hodnosti štábního praporčíka, podplukovníka a plukovníka; i oni budou vycházet ze seznamu povyšovacích komisí.

Jmenování vojáků do první generálské hodnosti a další povyšování v generálských hodnostech je v kompetenci prezidenta republiky.

Vojáci budou hodnoceni podle jasně stanovených kritérií a stručného slovního komentáře každý rok. **Hodnocení vojáků** bude mít značný význam pro práci povyšovacích komisí a pro velitele se stane podstatným prvkem jejich personální práce. Úkoly **personálního marketingu** jsou vnímány jako prioritní a klíčové pro úspěch reformy ozbrojených sil a jejich kvalitní personální výstavbu, která bude velmi komplikovaná vzhledem k demografickému vývoji české společnosti a silné konkurenci na trhu práce. K aktivní komunikaci s potenciálními

zájemci o vojenské povolání budou využita rekruční střediska v sídelních městech krajů. Pro podstatně kvalitnější výběr personálu a urychlení povolávacího procesu budou vytvořena dvě střediska výběru personálu, která budou komplexně posuzovat zdravotní, psychickou, fyzickou a motivační způsobilost žadatelů a na základě výsledků okamžitě rozhodovat o povolání do služebního poměru. Pro období reformy ozbrojených sil se předpokládají čtyři nástupní termíny pro profesionální personál. Po dokončení profesionalizace ozbrojených sil bude možné snížit počet nástupních termínů na dva až tři.

Vzdělávání - profesní příprava personálu, vojenské školství. Vzdělávání a příprava vojenských profesionálů se bude uskutečňovat v souladu s požadavky na výkon jednotlivých služebních míst a na kariéru vojáka. Vzdělávací potřebě ozbrojených sil bude přizpůsobena struktura vzdělávacích zařízení. Bude ji tvořit **Univerzita obrany, vojenská střední škola, vojenská rezortní škola a výcviková střediska.**

Příprava poddůstojnického sboru bude členěna na základní výcvik a výcvik specialisty. V případě potřeby může být v průběhu kariéry doplněna o odborné kurzy. Z hlediska kariérního růstu bude u vybraných poddůstojníků podporováno získávání úplného středoškolského vzdělání a zvyšování jazykových znalostí. Vojenská střední škola bude zabezpečovat kombinované studium poddůstojníků k doplnění úplného středního vzdělání.

Příprava prapoříčického sboru bude určena poddůstojníkům vybraným pro kariérový růst do prapoříčického hodnostního sboru. Bude mít formu kurzů, které bude zabezpečovat vojenská rezortní škola.

V přípravě důstojnického sboru se budou rozlišovat dvě základní úrovně: vstupní příprava (bude nezbytná pro zařazení do důstojnického sboru) a další příprava (bude nezbytná pro kariérní růst). Na obou typech přípravy se budou podílet Univerzita obrany i vojenská rezortní škola.

Podpora kvality životavyjadřuje úsilí ozbrojených sil o uspokojování významných potřeb vojenského a civilního personálu, napomáhá jeho spokojenosti a v konečném důsledku i růstu profesionality ve výkonu služby. Programy podpory kvality života budou zaměřeny na pomoc propouštěnému civilnímu a vojenskému personálu, pomoc při zabezpečení bydlení pro vojáky, na informační služby a pomoc při změně posádky, na podporu zdravého životního stylu, podporu rovných příležitostí, na prevenci sociálně-patologických jevů a péči o vojenské důchodce a veterány.

Dotváření profilu ozbrojených sil v oblasti sportu a kvality života plní sportovní reprezentace, kterou zabezpečuje rezort Ministerstva obrany. Posláním **psychologické služby AČR** je využívat poznatky psychologie a její působení na lidský činitel za účelem jeho přípravy na použití v bojových podmínkách. Vojsková psychologie podporuje plnění úkolů jednotek při výcviku i jejich nasazení. Personální psychologie je zaměřena na posuzování psychické stránky člověka při jeho výběru a vhodném zařazování ve střediscích výběru personálu.

Historie vojenství, uchování kulturně-historických hodnot naší armády, odborný výklad a zpracování informací tvoří důležitou součást duchovního bohatství ozbrojených sil ČR. Nositelem těchto úkolů v oblasti vzdělávání a výchovy, muzejnictví a knihovních fondů je Historický ústav Armády ČR. Jeho další vývoj je orientován na funkčnost v podobě instituce zajišťující moderní výchovu a vzdělávání na školách, muzejní a expertní činnost, včetně komerčního využití militarií a služeb.

Ozbrojené síly budou pokračovat v budování **duchovní služby**. Její úlohou bude přispět k duchovnímu prožívání života, poskytovat duchovní útěchu a pomoc v běžných i ve složi-

tých životních situacích také pro lidi bez vyznání. Příslušníci duchovní služby budou rovněž vykonávat náboženské obřady a poskytovat duchovní podporu a poradenství.

Z charakteru ozbrojených sil vyplývá, že se musí připravovat na boj. Následkem přípravy a použití ozbrojených sil mohou být i tragické nehody (např. vážná zranění, úmrtí). AČR musí mít tedy vytvořen prvek, který bude řešit veškeré souvislosti těchto případů (oznámení rodině, příprava pietního aktu, informace o náležitostech pozůstalých, další pomoc, poradenství a komunikace s rodinou vojáka).

Příprava štábů a výcvik

Výcvik a příprava vojska štábů musí pružně reagovat nejen na změny ve vojenství, které přinášejí nové možnosti nasazení vojsk v operaci, ale i na strukturální změny v ozbrojených silách, které budou důsledkem jejich reformy. V oblasti výcviku bude strategickým koncepčním orgánem generální štáb, který bude definovat požadavky na výcvik. Místem zpracování předpisů, programů a zásad výcviku bude velitelství pro výcvik a přípravu doktrín. Výcvik příslušníků ozbrojených sil (včetně záloh) bude rozdělen do několika i kategorií:

Základní výcvik je určen pro zájemce o profesionální službu a dobrovolné zálohy. Je zaměřen na všeobecnou vojenskou přípravu, bude trvat asi dvanáct týdnů a uskuteční se ve výcvikových střediscích.

Speciální výcvik je pokračováním základního výcviku ve výcvikovém středisku. Bude poskytovat základní odbornou vojenskou přípravu, která již umožní výkon základních vojenských funkcí u vojenské jednotky.

Výcvik v útvech a jednotkách je pokračovacím výcvikem po zařazení vojáka k jednotce. Bude zaměřen jak na zvyšování individuální připravenosti vojáka, tak na připravenost celé jednotky. Z toho důvodu budou jeho součástí různé druhy komplexních cvičení.

Příprava a výcvik ve vojenské rezortní škole, která bude součástí velitelství pro výcvik a přípravu doktrín, bude poskytovat kurzy pro praporčíky a důstojníky. Základní a odborné kurzy budou přípravou na zastávání základních velitelských a odborných funkcí, kvalifikační na přípravu ke kariérnímu růstu.

Příprava velitelů a štábů bude členěna na přípravu jednotlivce a přípravu štábů (nebo jeho jednotlivých organizačních prvků).

Příprava jednotlivce se uskuteční při pravidelné měsíční odborné přípravě u mateřského útvaru a dále na velitelských shromážděních, která budou organizovat různé stupně velení. Bude zaměřena na zvyšování znalostí a návyků zaměřených na nové a aktuální teoretické poznatky a praktické potřeby. Příprava štábů bude zahrnovat štábní nácviky, praktická zaměstnání, štábní a velitelsko-štábní cvičení, které mají sladit a zkvalitnit činnost štábů zejména při přípravě a řízení jednotek při nasazení v operaci.

Logistika

Posláním logistiky bude zabezpečovat materiál, služby, výzkum a vývoj a nemovitou infrastrukturu pro ozbrojené síly při naplňování vojensko-politických ambicí České republiky. Prvořadým úkolem bude podpora a udržování sil v operacích.

Ministerstvo obrany bude v logistice plnit strategickou řídicí funkci. Bude v procesu plánování definovat požadavky na logistickou podporu a následně prostřednictvím sekce majetku

a vyzbrojování Ministerstva obrany a sekce logistiky generálního štábu zabezpečí centrální řízení systému logistické podpory. V tomto systému bude Národní úřad pro vyzbrojování definovat akviziční a majetkovou politiku, zajistí strategické akvizice a nakládání s nepotřebným majetkem, bude zakladatelem a zřizovatelem potřebných organizací a bude koordinovat výzkum a vývoj. Sekce logistiky generálního štábu potom bude koncepčním centrem armádního systému logistiky. Bude autorem logistických koncepcí a bude řídit procesy logistické podpory v armádě.

Síly a prostředky logistické podpory velitelství pozemních a vzdušných sil (mechanizované divize a smíšené letecké divize), velitelství podpory a velitelství pro výcvik a tvorby doktrín budou hlavními **výkonnými prvky armádní logistiky**.

Systém logistické podpory u **mechanizované divize** budou tvořit mobilní síly v rozsahu brigády a jednotky logistiky jednotlivých praporů. Jejich hlavním úkolem je zabezpečit nasazení jednotek v operaci.

Systém logistické podpory u **smíšené letecké divize** budou tvořit mobilní a stacionární jednotky (podle určení a charakteru útvaru, který zabezpečují) a letecké opravárenské základny. Jejich logistická podpora v operaci bude poskytována kombinovaným způsobem za účasti prvků logistiky velitelství podpory nebo pozemních sil, případně jednotkami zahraničních spojenců.

Systém logistické podpory u **velitelství pro výcvik a tvorbu doktrín** budou tvořit stacionární prvky, které budou schopny vytvářet nezbytné mobilní prvky k zabezpečení výcviku. Pro potřeby mobilizace bude systém připraven vytvořit záložní uskupení logistické podpory.

Významnou úlohu v systému logistiky bude mít **velitelství podpory**. V něm bude soustředěna rozhodující výkonná část armádní stacionární logistiky. Jejím organizačním prvkem bude ředitelství logistické podpory.

Ředitelství logistické podpory bude hlavním výkonným prvkem koncepcí, doktrín a procesů logistiky v armádě. Bude plánovat zdroje a jejich využití a řídit činnost jednotlivých výkonných prvků armádní logistiky. Bude poskytovat informace a podporu orgánům strategického řízení logistiky. Jeho jednotlivé organizační prvky se budou zabývat: správou majetkových uskupení (druhy materiálů); plánováním a realizací vnitrostátní a mezinárodní vojenské dopravy a přeprav; správou nemovitě infrastruktury. Jeho součástí budou i ústřední skladové základny a ústřední opravárenská základna pozemní techniky.

Opravy používané techniky budou zabezpečovat jak armádní, tak civilní kapacity. K opravám speciální vojenské techniky se budou využívat rezortní kapacity. Tanky a bojová vozidla do stanovené úrovně se budou opravovat v armádních zařízeních. Opravy vyšší úrovně budou zajišťovat mimorezortní kapacity na základě výběrových řízení. Technika s civilní charakteristikou, například osobní vozidla nebo kancelářská technika, se bude opravovat v civilních zařízeních na komerčním principu.

Mobilní pozemní a vzdušné síly budou zabezpečeny mobilními opravárenskými kapacitami.

Zásobování a skladování se budou řídit principem držet jen nezbytně nutné minimum zásob. Rozhodující pro jejich výši a rozsah je schopnost zajištění nejpravděpodobnější varianty použití ozbrojených sil. Důsledně bude uplatňována zásada: materiál nevlastnit, ale zajistit jej v případě potřeby. Cílem je minimalizovat náklady na zásobování a skladování. Z toho důvodu - kromě zásob pro síly vysoké pohotovosti, materiálu, který není možné pořídit ve varovací době před uvedením armády do válečného stavu, materiálu pro výcvik a některých speciálních druhů materiálu - nebudou zásoby udržovány. Zásobovací a skladovací kapacity

budou mobilní a stacionární. Mobilní kapacity budou u mechanizované a smíšené letecké divize, stacionární v odpovědnosti ředitelství logistiky.

Nemovitá infrastruktura bude mít vlastní správu. Jejím úkolem bude tedy efektivní a hospodárné zabezpečení nemovité infrastruktury. Tímto úkolem nebudou zatěžováni velitelé a mobilní logistika útvarů. Správa bude zaměřena na hospodaření s nemovitým majetkem a jeho využívání, na ochranu územních zájmů vojenské správy, majetkoprávní uspořádání nemovitostí a převody nepotřebného nemovitého majetku.

Strategickým koncepčním a řídicím orgánem k zajištění této správy bude sekce logistiky generálního štábu a její výkon zabezpečí ředitelství logistiky velitelství podpory s podřízenými orgány ubytovací služby (až do úrovně posádek). Stávající struktury stavební a ubytovací správy budou do roku 2008 postupně zrušeny.

Bude postupně privatizován bytový fond a následně zrušena jeho správa. Armáda bude řešit pouze výstavbu, správu a provoz ubytoven pro přechodné nájemné ubytování v perspektivních posádkách.

Služby spojené se správou nemovité infrastruktury budou postupně převedeny na komerční dodavatele na základě výběrových řízení. Tyto dodavatelé budou zajišťovat provoz, údržbu, plánování provozu, zajištění pronájmů a odprodej nevyužívaných prostorů. Z toho důvodu dojde k rušení provozních středisek ubytovací služby a skladování movitého stavebního a ubytovacího materiálu.

Hlavním kritériem při přidělování pravomoci k akvizicím bude, aby akvizici uskutečňoval ten, kdo odpovídá za úkol (cíl), ke kterému byly finanční zdroje přiděleny. Z toho důvodu budou pravomoci decentralizovány k funkčním prvkům. **Akvizice** budou rozděleny do tří kategorií: centrální strategické akvizice, centrální rutinní akvizice a decentrální nákupy.

Centrální strategické akvizice budou představovat strategické zakázky. Uskutečňovat je bude Národní úřad pro vyzbrojování a budou mít oddělený rozpočet vytvořený na základě schváleným programů a projektů. Jejich určení bude součástí plánování obrany na strategické úrovni a kritérii pro jejich výběr bude finanční náročnost a vysoká míra rizika spojená s jejich uskutečněním. K jejich realizaci budou ustaveny projektové týmy, které bude zastřešovat Národní úřad pro vyzbrojování.

Centrální rutinní akvizice jsou určeny k zajištění ozbrojených sil majetkem a službami v míru a k jejich udržitelnosti v operaci. Realizovat je bude především velitelství podpory.

Decentrální nákupy jsou všechny ostatní nákupy, které nespádají do uvedených kategorií, a budou je uskutečňovat samostatně jednotlivé organizační prvky Ministerstva obrany a armády.

Vojenská doprava musí zabezpečovat jak dopravní kapacity k zajištění běžného života, tak zejména komplexní podporu operací, které vyplývají z definovaných vojensko-politických ambicí České republiky. Za plánování dopravního zabezpečení nasazovaných jednotek a jejich strategickou přepravu odpovídá generální štáb. Velitelství podpory - odbor vojenské dopravy bude odpovídat za plánování a realizaci veškeré vnitrostátní a mezinárodní dopravy. V rámci koordinace přepravních kapacit bude spolupracovat s orgány vojenské dopravy na generálním štábu a na velitelstvích operačně-taktických a taktických stupňů.

Vojenské zdravotnictví

Zdravotnická služba zabezpečí kvalitní léčebně-preventivní péči o vojska AČR v míru. Zároveň bude zdravotnickou péčí zabezpečovat jednotky nasazené v operacích.

Primární léčebnou péči v mírových posádkách budou poskytovat posádkové ošetrovny (polikliniky). Lůžková část zůstane pouze u tzv. regionálních ošetroven, kde bude zabezpečena nepřetržitá lékařská služba. Ošetrovny bez lůžkové části budou zabezpečovat pouze ambulantní činnost a výcvik. Jejich odborný personál bude spolupracovat s regionálními ošetrovnami při zajištění nepřetržitých služeb. Odbornou a specializovanou lékařskou péči budou zabezpečovat stálé vojenské nemocnice. V míru slouží k odbornému výcviku lékařů, kteří jsou zařazeni do polních zdravotnických jednotek nebo působí na posádkových ošetrovnách, a lékařů před složením atestace.

K zabezpečení jednotek v operaci jsou určena praporní obvaziště, zdravotnické rotý a polní nemocnice.

V současné době se zvyšují požadavky na schopnost **hygienicko-protiepidemické (HE) služby** plnit úkoly v případě možného použití bojových biologických látek. Proto je nutné vytvořit pracoviště, které umožní diagnostiku a léčbu zasažených nebo infikovaných osob. Jeho personál bude určen také pro HE zabezpečení vojsk v operacích. Toto pracoviště je již z velké části vybudováno. Za **zabezpečení zdravotnickým materiálem a technikou** bude odpovídat Ústřední zdravotnická základna. Dojde ke snížení skladovaných zásob zdravotnického materiálu, a tím ke snížení nákladů na jeho údržbu a opravy. Vybrané druhy materiálu s krátkou dobou životnosti nebudou skladovány vůbec a jejich dodávka se v případě potřeby bude řešit kontraktací. Skladovány budou pouze základní druhy speciálních léčiv, antiodot, infúzí atd.

U **veterinární služby** budou zachovány současné schopnosti. Jediná veterinární základna zabezpečí výcvik speciálních kategorií služebních psů. Výcvik záahové skupiny profesionálních psovodů bude směřován k vyhledávání osob, zbraní, munice, trhavín, drog a k využití psů u bojových jednotek.

Tvorba norem

Legislativa je jednou za základních oblastí činnosti ústředních úřadů státní správy, tedy i Ministerstva obrany. Spadá do ní tvorba a novelizace právních předpisů, které jsou v gesci rezortu MO, a dále posuzování právních předpisů, jejichž gestorem není Ministerstvo obrany.

Úkolem **právní služby** je poskytovat právní podporu především rozhodování velitelů. Větší důraz bude položen na prohloubení právního vzdělání, zabezpečení širších znalostí a posílení právního vědomí vojenských profesionálů zejména velitelů.

Při vyšetřování v rámci trestního řízení je podle trestního řádu u některých případů nutná účast státního zástupce nebo soudce. To je u jednotek nasazených v zahraničí v současné době neřešitelný problém. V návaznosti na novelizaci trestního řádu bude v součinnosti s Ministerstvem spravedlnosti a Ministerstvem vnitra iniciováno opětovné zřízení vojenské justice, případně přijetí takových opatření, která by tento problém u jednotek nasazených v zahraničí vyřešila.

V souvislosti s členstvím České republiky v NATO vystupuje do popředí schopnost ozbrojených sil **přijímat a zavádět normy a dokumenty NATO**, a to v operační, výzbrojné-technické a administrativní oblasti. Za řízení a realizaci obranné standardizace v rezortu MO bude odpovídat vrchní ředitel Národního úřadu pro výzbrojování MO.

Interní normativní akty v působnosti MO bude tvořit rozkaz prezidenta republiky, rozkaz ministra obrany ČR, nařízení náčelníka Generálního štábu AČR, normativní výnos MO, vojenské předpisy a služební pomůcky.

Podpůrné procesy

V moderních armádách všechny druhy vojsk významně využívají údaje o hydrologických, meteorologických a geografických podmínkách. Geografická a hydrometeorologická služba AČR bude odpovídat za zabezpečování geografických a hydrometeorologických podkladů a informací, dále za zavádění geografických standardů NATO do AČR, za provádění geografické přípravy velitelů a štábů a za vybudování satelitního datového spojení. Ve struktuře služby budou mobilní jednotky.

Rozšíří se spolupráce s Českým úřadem zeměměřickým a kartografickým a Českým hydrometeorologickým ústavem ve prospěch geografického a hydrometeorologického zabezpečení obrany státu, mírových a humanitárních operací i plnění úkolů geografické podpory Aliance.

Ke splnění těchto cílů jsou definovány základní rozvojové projekty, které zahrnují rozvoj řídicího informačního systému geografické a hydrometeorologické služby, zavádění a využívání geodetických a geografických standardů NATO, zavedení mobilních souprav a modernizace polygrafického a reprografického zabezpečení.

Systémové změny ve finanční službě budou spočívat v zavedení systému střednědobého a krátkodobého plánování a v provázanosti věcného a finančního obsahu; v rozpočtování (krátkodobé plánování) a financování založeném na reálném a objektivním vyčíslení potřeb; v decentralizaci kompetencí a úpravě organizačních a řídicích struktur rezortu MO v souladu se změnami právních předpisů.

Úkoly finančního zabezpečení v procesu profesionalizace armády budou vyžadovat, aby byla jednoznačně, neduplicitně a specificky vymezena osobní pravomoc a odpovědnost v nakládání s veřejnými prostředky, tj. ve vztahu ke konkrétní funkci, nikoliv ve vztahu k prvku organizační struktury jako takové. Stanovení rozsahu odpovídajících pravomocí a odpovědnosti vedoucích a dalších funkcí při nakládání s veřejnými prostředky, včetně úplného a přesného vymezení jejich povinností ve vztahu k plněným úkolům, bude základním principem při realizaci změn v organizační struktuře finanční služby rezortu MO.

K dosažení optimálního stavu při zabezpečování ochrany utajovaných skutečností v rezortu MO budou v rámci reformy provedeny organizační změny, jejichž cílem bude vytvořit jednotné prostředí pro prosazování požadavků zákonů ČR, obranné politiky ČR a požadavků vyplývajících z členství České republiky v NATO. Organizování, ukládání a využívání citlivých a utajovaných informací bude řešeno komplexně a budou vytvořeny předpoklady, aby ochrana těchto aktiv byla realizována co nejkvalitněji.

Vztahy a komunikace s veřejností jsou ucelený a vzájemně propojený systém. Rezort Ministerstva obrany se prostřednictvím různých forem a prostředků sociální komunikace a interakce obrací na civilní, vnitrozemní nebo zahraniční veřejnost a její instituce se záměrem plnit své informační povinnosti a zabezpečovat své informační zájmy, rozvíjet vzájemnou spolupráci a ovlivňovat jejich relevantní postoje a chování.

Za kvalitu vztahů s veřejností odpovídají v oblasti své působnosti vedoucí pracovníci MO, velitelé a náčelníci AČR, kteří se také osobně podílejí na jejich cílevědomém rozvíjení. Proto je proces vztahů a komunikace s veřejností zahrnut do plánování obrany a je předmětem řízení a velení na všech úrovních. K odbornému zabezpečení této problematiky je zřízena služba pro veřejné vztahy a informace.

V celkovém procesu vztahů a komunikace s veřejností se prolínají tři, z funkcionálního hlediska relativně samostatné oblasti. Jsou jimi vztahy a komunikace s externí veřejností a sdělovacími prostředky, s interní veřejností a s veřejností při nasazení AČR.

Vztahy a komunikace s externí veřejností a sdělovacími prostředky budou základní oblastí procesu vytváření vztahů a komunikace s veřejností. Jejich posláním bude integrace AČR do demokratické společnosti a do společenství armád demokratických států. Jejich aktivity budou především zaměřeny na externí veřejnost a její instituce, ale současně budou oslovovat i veřejnost interní. Sdělovací prostředky budou vnímány zejména jako významný prostředník komunikace s širokou veřejností, ale současně jako svébytný prostředek masové komunikace. Proto jim bude věnována specifická pozornost.

Vztahy a komunikace s interní veřejností budou doplňovat a rozšiřovat oblast vztahů a komunikace o cílené působení na lidský potenciál AČR. Budou součástí systému vnitřní komunikace AČR.

Vztahy a komunikace s veřejností při nasazení AČR rozšiřují oblast vztahů a komunikace o ovlivňování veřejnosti, případně o spolupráci s ní, v místě nasazení AČR nebo spojeneckých armád, a o zabezpečení informací o stavu a činnosti AČR v místě nasazení. Posláním příslušných komunikačních aktivit bude podpora nebo zabezpečení úkolů AČR v prostoru nasazení a splnění informačních povinností k vlastní veřejnosti.

Cílem procesu informatizace rezortu je především zabezpečit kvalitní informační podporu systému velení a řízení ke splnění cílů rezortu, zefektivnit procesy a funkce, které v rezortu probíhají, a zajistit výměnu rezortních informací s okolím (NATO, subjekty státní správy a veřejnost).

Komunikační infrastruktura bude budována v souladu s cílovou dislokací útvarů Armády České republiky. Bude majetkem rezortu Ministerstva obrany a jejím úkolem bude zabezpečit spojení pro potřeby velení AČR v nezbytném rozsahu ve všech situacích. Bude jednotná, moderní, plně digitalizovaná a bezpečná, pokrývající komunikační požadavky cílových informačních systémů a systému řízení bojové činnosti v míru, v krizi a za válečného stavu. Do doby dosažení počátečních operačních schopností ozbrojených sil ČR bude dokončena výstavba stacionární komunikační infrastruktury tak, aby zabezpečovala nepřetržité hlasové a datové služby pro všechny určené subjekty rezortu MO. Zároveň s redislokací prvků rezortu MO v rámci reformy ozbrojených sil ČR bude probíhat restrukturalizace komunikační infrastruktury rezortu tak, aby byly plnohodnotně zabezpečeny její služby jak na teritoriu ČR, tak i v zahraničí, a to v požadované kapacitě, rychlosti, spolehlivosti a bezpečnosti. Bude zajištěno propojení s mobilní komunikační infrastrukturou, s alianční komunikační infrastrukturou, s komunikační infrastrukturou veřejné správy a samosprávy a s ostatními subjekty v rámci veřejné telekomunikační sítě.

V cílovém stavu bude rezort disponovat v principu **jednotným integrovaným (průřezovým) informačním systémem**. Ten bude účinně podporovat nově definované procesy ozbrojených sil a bude zabezpečovat integritu těchto procesů. Cílový informační systém bude budován v souladu se státní informační politikou.

Prioritní pozornost bude věnována výstavbě operačně-taktického systému velení a řízení u mechanizované divize. Tento bojový komunikační a informační systém bude efektivně podporovat řízení bojové činnosti velitelů a štábů na operačně-taktickém stupni velení a řízení. Při vývoji, provozu a rozvoji komunikačních a informačních systémů budou využity

moderní technologie tak, aby uživatelé získávali potřebné informace včas, s potřebnou mírou dostupnosti a požadovaným stupněm bezpečnosti.

Cílem reformy je také zkvalitnit plnění úkolů **policejní ochrany ozbrojených sil ČR**, zvýšit využitelnost Vojenské policie v rámci asistenční činnosti a integrovaného záchranného systému a dosáhnout požadovaných schopností Vojenské policie v mezinárodních operacích.

Nezávislým kontrolním orgánem ministra obrany se všeobecnou působností je **Inspekce ministra obrany**. Je jediným nezastupitelným součinnostním prvkem ministra obrany ČR pro Nejvyšší kontrolní úřad, Národní bezpečnostní úřad a veřejného ochránce práv.

Realizace ustanovení zákona o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů bude v resortu MO zabezpečena působností a postavením odboru interního auditu MO a odborem finanční kontroly ekonomické sekce MO. Interní **audit** prověří v resortu MO splnění hlavních cílů finanční kontroly. Půjde zejména o dodržování právních předpisů a opatření přijatých orgány veřejné správy při hospodaření s veřejnými prostředky, včasné a spolehlivé informování vedoucích orgánů veřejné správy o nakládání s veřejnými prostředky a hospodárny, efektivní a účelný výkon veřejné správy v resortu MO.

Úkoly při zabezpečení **prezidenta republiky** jako vrchního velitele ozbrojených sil bude nadále zajišťovat Vojenská kancelář prezidenta republiky, která společně s Hradní stráží zůstane součástí ozbrojených sil ČR. Činnost Hradní stráže bude oprostěna od úkolů, které přímo nesouvisí s jejím posláním, jako jsou činnosti ve prospěch správy Hradu nebo Hradní policie. Cílová organizační struktura Hradní stráže bude v důsledku profesionalizace reformována. Změní se vnitřní struktury a v důsledku zavádění technických prostředků ochrany střežených objektů, zrušení neúčelných prvků, redukce štábu a převedení části logistické podpory mimo Hradní stráž budou sníženy počty osob. K získání specifických návyků se bude organizovat krátkodobý výcvik nastupujících příslušníků v jednom výcvikovém středisku AČR za řízení velitelů vyčleněných z Hradní stráže.

Služba u Hradní stráže bude odpovídat standardnímu kariéernímu postupu vojáků z povolání stejně jako u jiných součástí AČR.

Zkvalitnění rozhodovacího procesu a zjednodušení **administrativy** v resortu Ministerstva obrany je možné dosáhnout pouze za podpory komunikačních a informačních systémů. Zabezpečení přístupu k informačním zdrojům se v resortu MO zjednoduší administrativní kancelářské práce a zastaví se tendence vytvářet větší počet duplicitních výtisků dokumentů.

Vývoj vojenského zpravodajství

Reforma ozbrojených sil, zejména v oblasti obranného plánování, vyžaduje od zpravodajských služeb významné analytické výstupy, které se týkají vývoje bezpečnostního prostředí. Avšak vlastní problematika reformy vojenských zpravodajských služeb není předmětem koncepce výstavby profesionálních ozbrojených sil. Tu je třeba řešit v rámci celkové reformy všech zpravodajských služeb České republiky. Z toho důvodu se tento dokument zabývá jen oblastí tzv. vojskového průzkumu.

Vojskový průzkum na strategické úrovni má v přímé podřízenosti a řídí generální štáb. Hlavním prostředkem tohoto průzkumu bude prapor speciálních sil. Na operačně-taktickém stupni bude mít mechanizovaná divize v divizním kompletu zařazen průzkumný prapor a prapor elektronického boje.

Mobilizace ozbrojených sil ČR

Z vyhodnocení bezpečnostních ohrožení nevyplývá, že může nastat situace, kdy bude v krátké době třeba provést doplnění ozbrojených sil. Nejpravděpodobnější je varianta doplnění neobsazených funkcí u profesionálních útvarů před jejich nasazením v operaci.

Protože doplnění ozbrojených sil v míru a jejich nasazení mimo území republiky může být provedeno jen na základě dobrovolnosti, není možné v žádném případě použít principů mobilizačního doplnění. Z toho důvodu budou vytvořeny **dobrovolné zálohy**, které budou připraveny pro posílení profesionálních jednotek. Půjde-li o posílení krátkodobá, např. pro řešení nevojenských krizových situací na území státu, budou vojáci v dobrovolné záloze povoláni na výjimečné vojenské cvičení. Půjde-li o posílení dlouhodobé, budou na dobu nezbytně nutnou povoláni do služebního poměru vojáka z povolání.

Při zhoršování mezinárodní bezpečnostní situace, která by hrozila přerůst v rozsáhlý ozbrojený konflikt, dojde v dostatečně dlouhé době před jeho možným vznikem k **vyhlášení předběžných opatření**. Občané podléhající branné povinnosti budou odvedeni, vojáci v záloze mohou být povoláni na povinné vojenské cvičení a bude zahájena akvizice materiálu a techniky pro zajištění mobilizačně vytvářených útvarů ozbrojených sil.

K provedení mobilizace dojde až v situaci, kdy nebudou k obraně státu postačovat ozbrojené síly doplněné dobrovolnými zálohami. V takovém případě se ozbrojené síly rozvinou na válečné počty na základě vyhlášení mimořádných opatření. V míru bude zabezpečen odpovídající právní rámec pro realizaci branné povinnosti občanů a připraven jednoduchý a účinný systém mobilizace, který může být kdykoliv zahájen.

80t mym 60 O

Doplňování ozbrojených sil zálohami

Branná povinnost vznikne dnem, kdy občan dosáhne věku 18 let, a zaniká dosažením věku 50 let. Realizuje se po vyhlášení předběžných opatření a spočívá v povinnosti odvodní a služební. Ženy mají brannou povinnost jen za stavu ohrožení státu a za válečného stavu.

Odvodní povinnost bude spočívat v povinnosti podrobit se odvodnímu řízení. Účelem odvodního řízení je zjištění zdravotního stavu občana a rozhodnutí o jeho schopnosti k vojenské činné službě. Občané, kteří byli odvedeni a jejich odvodní rozhodnutí nabylo právní moci, se stávají vojáky.

Služební povinnost po vyhlášení předběžných opatření bude spočívat v povinnosti vojáků v záloze vykonat povinná vojenská cvičení v maximálním rozsahu 12 týdnů. Služební povinnost za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu bude spočívat v povinnosti mimořádné služby. Za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu všichni vojáci ve vojenské činné službě vykonávají mimořádnou službu.

Záloha se vytváří pro doplňování ozbrojených sil v míru, za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu. V záloze budou zařazeni vojáci, kteří ukončili služební poměr vojáka z povolání, vojáci v dobrovolné záloze a vojáci, kteří absolvovali základní (náhradní) službu před tím než byla zrušena. Vojáci v záloze budou mít povinnost konat za předběžných opatření vojenská cvičení. Za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu mají povinnost nastoupit v případě povolání do mimořádné služby.

Zvláštní skupinou zálohy bude **dobrovolná záloha**. Vojákem v dobrovolné záloze se může stát občan, který úspěšně absolvoval výběrové řízení ve středisku výběru personálu a splňuje

podmínky pro zařazení na systemizované místo v tabulkách počtů. Pokud jsou splněny tyto podmínky, rezort MO uzavře s občanem kontrakt o zařazení do dobrovolné zálohy, ve kterém se občan zavazuje k povinnosti: absolvovat základní výcvik formou vojenského cvičení v délce 12 týdnů; připravovat se pro systemizované místo, na které je zařazen v tabulkách počtů; nastoupit v případě potřeby na výjimečné vojenské cvičení na dobu nezbytně nutnou, maximálně však v úhrnné době 12 týdnů; nastoupit do služebního poměru vojáka z povolání na stanovenou dobu v případě, že jednotka, ve které je zařazen, se připravuje k nasazení a je nasazena v operaci.

Kontrakt se bude uzavírat na dobu pěti let. Voják v dobrovolné záloze může být povolán k operačnímu nasazení v zahraničí nejdříve ve třetím roce kontraktu. Po skončení může být kontrakt obnoven. Po dobu zařazení v dobrovolné záloze se vojákovi poskytuje měsíční odměna, jejíž výši, podmínky a způsob výplaty stanoví zákon. Vojáky v dobrovolné záloze se mohou stát i vojáci v záloze po skončení služebního poměru vojáka z povolání. Tito vojáci nemají povinnost absolvovat základní výcvik.

Zaměstnavatelé budou podle zákona povinni uvolnit ze zaměstnání vojáky v dobrovolné záloze k výkonu základního výcviku a vojenských cvičení a přerušit s nimi pracovní poměr na dobu přijetí do služebního poměru vojáka z povolání při nasazení v operaci.

Občany do dobrovolné zálohy budou získávat a kontrakt s nimi uzavírat příslušná personální pracoviště (rekrutační střediska), která mají přehled o potřebě doplnění volných systemizovaných míst u jednotlivých útvarů. Voják v dobrovolné záloze bude povolán na vojenské cvičení nebo do služebního poměru vojáka z povolání povolávacím rozkazem. Povolání provede příslušný služební orgán, v jehož podřízenosti je voják v dobrovolné záloze zařazen na systemizované místo. Po skončení kontraktu se voják v dobrovolné záloze stává vojákem v záloze.

Základní výcvik dobrovolných záloh se bude uskutečňovat ve výcvikovém středisku v délce 12 týdnů. Povolání provádí velitel příslušného střediska výběru personálu povolávacím rozkazem. Cílem základního výcviku je osvojení základních vojenských znalostí a dovedností. Voják v průběhu základního výcviku pobírá stanovené služné, ubytování a stravování je mu poskytováno zdarma. Voják nemá nárok za dobu základního výcviku na náhradu ušlé mzdy z civilního zaměstnání nebo příjmu. Voják v průběhu základního výcviku má hodnost vojína a po jeho ukončení je povýšen do hodnosti svobodníka.

Vojáci v dobrovolné záloze budou absolvovat speciální výcvik formou **vojenských cvičení** v rozsahu 3 týdnů v každém roce jejich kontraktu. Cílem speciálního výcviku je příprava na systemizované místo, na které je voják zařazen. Speciální výcvik může být organizován formou stmelovacího cvičení u útvaru, ke kterému je voják zařazen nebo jinou formou.

V případě, že to budou vyžadovat potřeby výcviku nebo záchranné práce při pohromách ohrožujících životy, zdraví, životní prostředí nebo značné majetkové hodnoty, mohou být vojáci v dobrovolné záloze povoláni k výjimečnému vojenskému cvičení na dobu nezbytně nutnou, nejdéle však na dobu 12 týdnů. Nařízení k povolání vojáků v dobrovolné záloze na výjimečné vojenské cvičení vydává vláda. Za dobu skutečně vykonaného vojenského cvičení se bude poskytovat vojákovi služné, které se rovná platu vojáka z povolání zařazeného na odpovídajícím systemizovaném místě. Vojáci postupují ve funkcích a v hodnostech v závislosti na dosaženém civilním a vojenském vzdělání, na potřebě doplnění systemizovaných míst a dalších podmínkách stanovených interními normami.

Doplnění majetku, tzn. výzbroje, techniky a materiálu, a zabezpečení služeb pro mobilizačně rozvíňované ozbrojené síly se provede z vlastních zdrojů a ze zdrojů v civilním sek-

toru. Vybrané druhy techniky a výzbroje jsou v minimálním množství uloženy ve vojenských skladech, případně je jejich skladování smluvně zajištěno na komerčním základě u civilních organizací nebo ve státních hmotných rezervách.

Další majetek se bude zabezpečovat z civilního sektoru jako **nezbytné a mobilizační dodávky** nebo jako věcné prostředky. V rámci hospodářských opatření pro krizové stavy budou zajištěny nezbytné dodávky v systému nouzového hospodářství, mobilizační dodávky v systému hospodářské mobilizace a odběr materiálu ze státních hmotných rezerv. Objednavatelem dodávky bude rezort Ministerstva obrany, který uzavírá písemnou smlouvu s dodavatelem. Předmětem mobilizačních dodávek jsou zejména výrobky, práce a služby dodávané pro zabezpečení ozbrojených sil, na trhu běžně nedostupné. Touto formou dodávek se bude řešit doplnění potřebné vojenské techniky, výzbroje a materiálu, ale také dodávky služeb v oblasti telekomunikací, zdravotnictví a dopravy.

Mobilizační přípravy

Předběžná opatření budou vyhlášena v době, kdy hrozí, že zhoršující se mezinárodní bezpečnostní situace může přerůst v rozsáhlý ozbrojený konflikt, který by vyžadoval mobilizaci ozbrojených sil.

Předběžná opatření stanoví úkoly ústavním institucím, ústředním správním úřadům, ozbrojeným silám a ostatním subjektům podílejícím se na přípravě k obraně státu. Je zahájena akvizice potřebné výzbroje, techniky a materiálu prováděná formou nezbytných a mobilizačních dodávek. K jejich zajištění je nutné přijmout upravený státní rozpočet a aktivovat hospodářské zdroje. Jsou upřesněny požadavky na doplnění věcnými prostředky uplatněné u obecních úřadů.

Krajské úřady zahájí odvodní řízení s občany podléhajícími branné povinnosti. Evidence vojáků v záloze bude vedena krajskými vojenskými kanceláři, které zabezpečí jejich povolání k povinnému vojenskému cvičení. Za jednotlivé mobilizačně vytvářené útvary se upřesní požadavky na doplnění vojáků v záloze. Předurčování vojáků v záloze provádějí krajské vojenské kanceláře s přihlédnutím k jejich zdravotnímu stavu, dosažené vojenské hodnosti a kvalifikaci. Vojáci v záloze budou předběžně vyrozuměni o svém předurčení.

Mimořádnými opatřeními budou částečná mobilizace, všeobecná mobilizace, mimořádné odvody a mimořádná služba. Vyhlásí se za stavu ohrožení státu a za válečného stavu.

Doplnění mobilizovaných útvarů se po vyhlášení mimořádných opatření provede povoláním vojáků v záloze do mimořádné služby a dodáním věcných prostředků a mobilizačních dodávek.

Při **vyhlášení stavu ohrožení státu** může prezident republiky na návrh vlády nařídit částečnou mobilizaci OS ČR. Mobilizace je opatření, kterým se nařizuje povolání vojáků v záloze do mimořádné služby.

Po **vyhlášení válečného stavu** nařizuje prezident republiky na návrh vlády všeobecnou mobilizaci OS ČR. Vyrozumění občanské veřejnosti se provede mobilizační vyhláškou nebo mobilizační výzvou vysílanou hromadnými sdělovacími prostředky.

Mobilizace se ruší demobilizací, kterou nařizuje prezident republiky na návrh vlády. Demobilizace je souhrn postupných opatření, která probíhají v OS ČR v souladu s přechodem ze stavu ohrožení státu nebo válečného stavu na mírový stav. Vzhledem k tomu, že ke konfliktu vysoké intenzity by pravděpodobně došlo po dostatečně dlouhé varovací době je třeba zabezpečit účinný systém indikace narůstání nebezpečí a připravit jednoduchý proces zmobilizování.

Mobilizační přípravy ozbrojených sil bude řídit Generální štáb AČR. Rozsah, způsob a časový plán mobilizace bude předem připraven.

V případě nedostatku vojáků v mimořádné službě se provede povolání dalších vojáků ze zálohy. Mimořádné odvody za stavu ohrožení státu a za válečného stavu budou stejně jako za předběžných opatření provádět odvodní komise krajských úřadů.

Koncepce mobilizace předpokládá vytvoření profesionálních ozbrojených sil a zrušení základní služby jako hlavního zdroje tvorby záloh. Vojenský výcvik bude založen na dobrovolnosti. Vytváří se kategorie dobrovolných záloh, které jsou cvičeny pro zastávání určených systemizovaných míst a mohou být povolány pro doplnění útvarů v míru.

V důsledku zrušení základní služby dojde k výraznému zjednodušení správních úkonů spojených s realizací branné povinnosti občanů. Současně se výrazně sníží objem činností, které plynou ze zabezpečení mobilizačního doplnění ozbrojených sil. To umožní zrušit vojenské správní úřady. Evidenci vojáků v záloze povedou krajské vojenské kanceláře, které budou provádět povolání vojáků v záloze na povinná vojenská cvičení a do mimořádné služby. Nový systém je spojen s významnými změnami. V míru zanikají veškeré povinnosti občanů související s přípravou k zajišťování obrany. Realizace změn je podmíněna rozsáhlými novelami právních předpisů.

Mezirezortní souvislosti

Oblast plánování a řízení obrany

Zabezpečení koordinace výstavby a přípravy obranného systému ČR vyžaduje zavést nové procesy plánování obrany nejen v rezortu Ministerstva obrany, ale i v ostatních ústředních správních úřadech a v dalších subjektech obranného plánování. Informace shromažďované a aktualizované v systémech plánování obrany a v krizovém plánování k řešení nevojenských krizových situací budou integrovány tak, aby došlo k odstranění jejich duplicity.

K vytvoření funkčního systému řízení obrany státu bude nezbytné včlenit do něj orgány krizového řízení vytvářené pro řešení nevojenských krizových situací. Komunikační a částečně i informační systémy rezortu Ministerstva obrany a rezortu Ministerstva vnitra je účelné propojit a vytvořit podmínky pro jejich vzájemné sdílení.

Oblast výcviku a mobilizace

V současné době provádějí odvodní řízení územní vojenské správy a materiálně a organizačně je zajišťují okresní úřady. Odpovědnost za zajištění a realizaci odvodního řízení bude stanovena krajským úřadům. Zřízení odvodních komisí a vyšší odvodní komise, způsob provádění odvodního řízení a další související opatření stanoví zvláštní zákon.

Síly předurčené k nasazení v zahraničí budou mít potřebné zásoby soustředěny v centrálních skladových kapacitách a v omezeném rozsahu také ve vlastních objektech. K uložení určitých druhů zásob bude po nezbytné právní úpravě využit i systém skladování státních hmotných rezerv.

Voják v dobrovolné záloze bude mít povinnost nastoupit v případě potřeby do služebního poměru vojáka z povolání na určenou dobu, která bude minimálně 6 až 8 měsíců. Budou vytvořeny podmínky, aby povoláním vojákům bylo zaměstnavateli umožněno na určenou dobu přerušit pracovní poměr.

Oblast lidských zdrojů

Pokud jde o **kvalitu života**, předpokládá se součinnost a spolupráce s rezortem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy při tělovýchovných aktivitách, v soutěžích vrcholového sportu a reprezentaci, v organizaci služební tělesné výchovy apod.

Předpokládá se i koordinace úkolů a programů s Ministerstvem vnitra v oblasti sociálně patologických jevů (SPJ) a v jejich prevenci, včetně účasti v mezirezortních orgánech a spolupráce s nimi (mezirezortní komise pro prevenci SPJ, mezirezortní koordinační tým pro přípravu a realizaci sociálních programů v období reformy OS ČR).

Armáda České republiky bude vstupovat na trh práce jako významná organizace, která na jedné straně nabízí pracovní příležitosti pro uchazeče o vstup do služebního poměru vojáka, na druhé straně uvolňuje vojáky z povolání po skončení služebního poměru jako uchazeče o zaměstnání. V rámci spolupráce rekrutačních středisek Centra personálního marketingu s úřady práce bude koordinováno poskytování pracovního i studijního poradenství oběma uvedeným skupinám.

Vojáci z povolání budou po ukončení služebního poměru doporučováni jako vhodní uchazeči pro vstup do státní služby nebo do dalších ozbrojených složek (Policie České republiky, profesionální hasičské záchranné sbory apod.). Profesní poradci rekrutačních středisek Centra personálního marketingu budou poskytovat své služby občanům i v informačních a poradenských střediscích úřadů práce a jejich poboček. Nabídnou své služby rovněž základním a středním školám pro poskytnutí informací o bezpečnostní politice České republiky, o Armádě České republiky a o možnostech uplatnění ve vojenských povoláních.

Rekrutační střediska Centra personálního marketingu budou rozvíjet pozitivní obraz Armády České republiky ve veřejnosti podporou spolupráce vojenských útvarů se školami, domovy mládeže a zájmovými organizacemi dětí a mládeže. Výstavba nového integrovaného **rezortního informačního systému**, jehož součástí bude i oblast lidských zdrojů, musí být v souladu se systémem Úřadu pro veřejné informační systémy, Zásad systemizace a organizačního uspořádání správních úřadů a Českého statistického úřadu.

Uskuteční se mezirezortní připomínkové řízení k věcnému záměru návrhu samostatného platového řádu pro příslušníky ozbrojených sil, zejména s důrazem na MPSV.

S Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy budou průběžně vytvářeny právní podmínky pro provozování akreditovaných studijních oborů na vojenské střední škole a na Univerzitě obrany. Budou se rozvíjet branné sportovní aktivity pro středoškolskou mládež.

Podpora reformy ozbrojených sil ze strany významných skupin společnosti je jedním z předpokladů její úspěšné realizace. Proto je třeba včas eliminovat pokud možno všechny negativní dopady reformy ozbrojených sil na sociální a bezpečnostní situaci různých skupin veřejnosti. To se neobejde bez mezirezortní součinnosti a spolupráce.

V prvé řadě jde o sociálně-ekonomické dopady reformy ozbrojených sil. Ty se v některých regionech v důsledku reorganizace a redislokace projeví v poklesu zaměstnanosti a kupní síly obyvatel, v útlumu infrastruktury a podnikatelských aktivit a v některých lokalitách mohou vést k sociální nestabilitě. Proto při přípravě a realizaci opatření, která budou předcházet uvedeným dopadům reformy, je nezbytná spolupráce a součinnost s Ministerstvem práce a sociálních věcí a Ministerstvem průmyslu a obchodu.

Bezpečnostní situaci veřejnosti a její pocit bezpečnostní nestability v některých regionech negativně ovlivní redislokace ozbrojených sil. Tuto skutečnost je třeba kompenzovat

zvýšenou aktivitou armády při rozvoji vztahů a spolupráce armády s veřejností a její účasti na přípravě obyvatel k ochraně a obraně před různými ohroženími. K této činnosti je nezbytná spolupráce s Ministerstvem vnitra a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Oblast obranné standardizace, katalogizace a státního ověřování jakosti. Předpokládá se, že část činností Úřadu pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti bude převedena mimo rezort nebo nahrazena za maximálního využití konkurenčního prostředí na trhu. K tomu bude třeba provést nezbytné legislativní změny.

Oblast zásob, ukládání a výdeje pohonných hmot

Vytváření zásob, ukládání a výdej pohonných hmot pro ozbrojené síly ČR a síly Aliance bude zabezpečovat Správa státních hmotných rezerv na základě smlouvy.

Cíle nekompatibilní s koncepcemi jiných rezortů

Záměry a řešení, které předpokládá reforma OS, byly konfrontovány s dostupnými koncepcemi ostatních rezortů, zejména s koncepcí sociálního a ekonomického rozvoje, koncepcí rezortní politiky Ministerstva vnitra, koncepcí státní informační politiky ve vzdělávání a koncepcí průmyslové politiky. Reforma nepředpokládá žádná řešení, která by byla nekompatibilní s koncepcemi ostatních rezortů.

Specifikace programů k realizaci reformy

Programy výstavby ozbrojených sil jsou rozděleny do pěti hlavních oblastí, které vycházejí z budoucího hlavního členění struktury sil a centrálních orgánů řízení, a to následovně: výstavba centrálního řízení (civilní a vojenská část Ministerstva obrany, včetně přímo podřízených útvarů a zařízení), výstavba pozemních sil, výstavba vzdušných sil, výstavba velitelství podpory a výstavba velitelství pro výcvik a tvorbu doktrín.

Jednotlivé programy výstavby jsou vnitřně členěny, přičemž tři z jejich hlavních částí, které se zabývají legislativními a nelegislativními dopady vyvolanými výstavbou, regionálními dopady na zaměstnanost a dopady na životní prostředí, jsou v koncepci řešeny komplexně, mimo programovou část. Jednotlivé změny v legislativním procesu jsou vzhledem k jejich složitosti úzce provázány, a proto je bude třeba přesně specifikovat až v konkrétních programech výstavby. V otázce dopadů na životní prostředí dochází jen k velmi malým odlišnostem mezi jednotlivými programy, takže je účelnější uvést je jako společnou část pro všechny programy.

Jednotlivé útvary a zařízení ozbrojených sil budou průběžně eliminovat dopady na životní prostředí, které mohou být vyvolány jejich činností. Budou zabezpečovat likvidaci nebo odvoz nebezpečných odpadů, ochranu půdy před ropnými produkty, zamezovat vypouštění nadlimitních imisí do ovzduší, zajišťovat odvoz živočišného a zdravotnického odpadu aj. Tato opatření se budou realizovat ve všech vlastních posádkách a při všech výcvikových akcích prováděných mimo posádku. Pokud vznikne pochybnost, zda bude možné beze zbytku zajistit respektování veškerých zákonných norem, které se vztahují k ochraně ovzduší, vody a půdy, budou jednotlivé prvky předkládat návrhy řešení, případně požadavky příslušným orgánům velitelství podpory.

Z hlediska financování jednotlivých programů byla jako zdrojový rámec použita predikce finančních zdrojů založená na principu zachování současného podílu výdajů rezortu MO na HDP ve výši 2,2 %, a to až do roku 2010. Zachování podílu výdajů rezortu MO na HDP v této výši je základním předpokladem pro úspěšnou realizaci reformy ozbrojených sil.

Regionální dopady reformních opatření

Nejvýznamnější dopady reformy OS lze z regionálního pohledu očekávat v oblasti sociálně-ekonomické. Méně významné pak v oblasti bezpečnostní a společenské.

Sociálně-ekonomické dopady

V sociálně-ekonomické oblasti se vliv reformy výrazně projeví v přímém dopadu na zaměstnanost v jednotlivých regionech. Ta se bude měnit v souvislosti s rušením, stěhováním nebo rozšiřováním posádek a s propouštěním vojáků z povolání, zejména v důstojnických hodnostech, a občanských zaměstnanců. Ke zmírnění negativních dopadů v regionech s rozsáhlým rušením posádek bude nezbytné, v souladu se státní a lokální politikou zaměstnanosti, úzce spolupracovat s obcemi, které bude armáda opouštět. Především redukce počtu vojáků z povolání rozšíří v některých regionech okruh uchazečů o zaměstnání, kteří budou mnohdy i vysokoškolsky vzdělaní, ale v oborech obtížně uplatnitelných v civilním prostředí.

K přípravě programů a pomoci při vyhledávání nového pracovního uplatnění propouštěných zaměstnanců a k zabezpečení jejich rekvalifikace byla zřízena mezirezortní komise pod vedením náměstkyně ministra obrany pro personalistiku, ve které pracují zástupci Ministerstva práce a sociálních věcí a zástupci odborových organizací působících v ozbrojených silách. Realizace těchto programů bude zabezpečována v úzké spolupráci se správou služeb zaměstnanosti Ministerstva práce a sociálních věcí na centrální úrovni a s jednotlivými úřady práce na úrovni regionální.

Vzhledem k nerovnoměrným dopadům reformy na jednotlivé regiony bude důležité nabídnout alternativní a kompenzační programy zejména do těch regionů, které reforma zasáhne nejcitelněji.

Rozvoj některých posádek naopak vytvoří příznivé podmínky pro vznik nových pracovních míst se širokou škálou profesí nejen pro samotné vojáky z povolání, ale i pro občanské zaměstnance rezortu Ministerstva obrany. Současně poskytne širší možnosti pro podnikatelskou činnost a zajišťování služeb spojených se správou nemovité infrastruktury pro potřeby Armády České republiky. Tyto podnikatelské aktivity budou vytvářet další pracovní místa. V oblastech s neperspektivními posádkami budou moci uvolňované nemovitosti sloužit nejen pro rozvoj humanitárních činností, ale převážně také ve prospěch soukromého podnikatelského sektoru.

Zároveň lze očekávat v místech dislokace velkých posádek celkové stimulování hospodářské prosperity. Projeví se to především v rozšíření služeb, dopravy nebo bytové výstavby. Zvýší se podstatně kupní síla obyvatelstva.

Bezpečnostně-stabilizační dopady

Protože jednotky OS jsou schopny organizovaně čelit různým ohrožením (katastrofám, pohromám apod.), je jejich přítomnost v regionu významnou součástí bezpečnostně-stabilizačních dopadů reformy. Vojenské útvary budou v posádkových místech sehrávat nezane-

dbatelnou roli mezi subjekty regionálního krizového řízení. Reformní kroky tak posílí vnitřní bezpečnost regionů v místech nových nebo rozšiřujících se posádek, naproti tomu v místech, která AČR hodlá opustit, bude dopad právě opačný.

Společenské dopady

Reformní kroky v jednotlivých regionech diferencovaně ovlivní vnímání ozbrojených sil ve společnosti, postavení Armády České republiky a také vnímání vojenského povolání. Tento společenský dopad reformy se může odrazit v získávání občanů pro službu v ozbrojených silách.

Z historicko-společenského hlediska je za významný negativní dopad třeba považovat zánik některých tradic v regionu. Na druhé straně bude velmi důležité cílevědomě usilovat o vznik vojenských tradic nových útvarů nebo posádek. Po dobudování všech komplexů nosných základen vzroste nabídka kulturních, společenských nebo sportovních aktivit založená na využití těchto objektů také pro obyvatele příslušných regionů.

Reforma jako zásadní dlouhodobá změna v charakteru, zaměření a struktuře ozbrojených sil je událostí, která zasahuje celou společnost. Vyžaduje věcnou a informativní spolupráci zejména ústřední správy a regionální veřejné správy a také spolupráci s veřejnými institucemi. Je to důležitý krok k pochopení reformy i jejích kroků, které mohou být vnímány pozitivně i negativně.

Legislativní a nelegislativní opatření k realizaci koncepcí

Reforma ozbrojených sil České republiky se dotýká nejen jejich vnitřního uspořádání, ale také jejich akceschopnosti při zajišťování obrany státu. Jednou ze základních podmínek realizace reformy je promítnutí věcných řešení do právního řádu.

Kromě toho reforma není jen výlučnou záležitostí Ministerstva obrany, ale také záležitostí všech orgánů zákonodánné, výkonné a soudní moci, a dále všech fyzických a právnických osob na základě principů stanovených Ústavou České republiky a ústavním zákonem č. 110/1998 Sb., o zajišťování bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Základní ústavní principy, kterými jsou zejména povinnost všech podílet se na zajišťování bezpečnosti České republiky a doplňování ozbrojených sil na základě branné povinnosti, budou zachovány. Všechna další řešení vyžadují změny mnoha právních předpisů, a to nejen formou dílčí novelizace, ale také zrušením některých právních předpisů, a dokonce i zpracováním právních předpisů zcela nových.

Přehodnocení vyžadují některá ustanovení ústavních zákonů, zákonů, nařízení vlády a vyhlášek a v návaznosti na ně i interní předpisy, a to nejen v působnosti Ministerstva obrany, ale také v působnosti ostatních ústředních a jiných správních úřadů. Legislativní proces bude z tohoto pohledu značně složitý a rozsáhlý. Bude muset zahrnout právní úpravy potřebné nejen pro dobu míru, ale také pro stav ohrožení státu a stav válečný.

Reforma ozbrojených sil se musí promítnout i do dalších právních odvětví. Na profesionalizaci ozbrojených sil a zrušení základní služby bezprostředně navazuje například právní úprava civilní služby, která je dosud koncipována pouze pro dobu míru a je alternativou k základní službě, náhradní službě a k vojenským cvičením. Se zrušením základní služby souvisí i pracovněprávní předpisy (například pracovní volno při nástupu základní služby, náhrada mzdy při vojenském cvičení), právní předpisy ze sociální oblasti (například zaopatřovací

příspěvek manželky a nezletilého dítěte, příspěvek na bydlení při výkonu základní služby). Další právní předpisy jsou kupříkladu z oblasti veřejného zdraví.

Reforma ozbrojených sil si vyžádá i řadu úprav v právních předpisech souvisejících s obranou státu, například v zákonech z oblasti krizového řízení, integrovaného záchranného systému a hospodářských opatření pro krizové stavy, a také zpřesnění kompetencí samosprávních orgánů nižších stupňů. Podrobná konkretizace legislativních změn co do obsahu a účinnosti závisí od schválení reformy ozbrojených sil České republiky a vyžaduje součinnost všech kompetentních orgánů.

Závěr

Koncepce výstavby profesionální Armády České republiky a mobilizace ozbrojených sil České republiky vytváří systémové předpoklady pro zahájení a realizaci zásadní reformy ozbrojených sil České republiky. Zároveň poskytuje možnosti k uskutečnění návazných změn v dalších subjektech, které spolu s ozbrojenými silami vytvářejí bezpečnostní systém České republiky. Cíle, které reforma staví před ozbrojenou sílu, jsou náročné, ale dosažitelné. K jejich naplnění však bude nutné dodržet několik zásadních podmínek. K úspěšnému provedení reformy, zejména v jejím zásadním období do konce roku 2006, je nezbytný stabilní vývoj zdrojového a bezpečnostního prostředí, který bude v souladu s analýzami provedenými v přípravné fázi. Systémový přístup, navržený v reformě, musí akceptovat všechny úrovně bezpečnostního systému České republiky. To se týká zejména celkové strategie reformy, vycházející ze strategie obrany a bezpečnosti České republiky, která je založena na maximálním využití přínosu členství ČR v NATO a současně na co nejkvalitnějším plnění závazků ČR vyplývajících z členství v Severoatlantické alianci.

V celkovém systému řízení ozbrojených sil České republiky je nezbytné akceptovat principy civilního řízení a demokratické kontroly, vyjádřené zejména v definici přijatelné úrovně rizika, která vyplývá z posouzení možností pokrytí odpovídajícími opatřeními celou škálu hrozeb v bezpečnostním prostředí. Do praxe musí být zaveden systém obranného plánování a plánování obrany, provázaný se systémem operačního plánování a krizového řízení. Výstavba ozbrojených sil České republiky se pak musí stát výsledkem procesu funkčního provázání těchto systémů. Modernizace ozbrojených sil se musí zakládat na programovém zvyšování možností ozbrojených sil až k požadované úrovni schopností.

Na všech úrovních řízení ozbrojených sil je třeba akceptovat fakt, že vstupní údaje pro kalkulace jednotlivých programů reformy se budou v průběhu realizační fáze dále upřesňovat. V návaznosti na to se bude zpřesňovat další plánování a také následné řízení průběhu akcí, projektů a programů s využitím systému zpětné vazby. Ta je zakomponována do procesů řízení, a to zejména v rámci cyklů obranného plánování.

Velmi důležitá pro úspěšný průběh i završení reformy bude praktická podpora nejen jejích globálních principů a cílů, ale zejména jednotlivých kroků její realizace. Tato podpora musí být zřetelná a konkrétní nejen uvnitř samotných ozbrojených sil, ale i zvnějšku, ze strany dalších orgánů státní správy, ústavních činitelů, politické reprezentace a veřejnosti. Navrhovaná reforma je tak zásadní, že ji nelze realizovat jen centrálně-direktivním způsobem. Naopak, úspěšně je ji možné provést jedině v případě, že se v ozbrojených silách podaří prosadit obecně platné principy moderního managementu, zejména pak centralizovaného řízení a decentralizovaného provedení na všech stupních řízení.

Reforma je vzhledem k celkově limitovaným zdrojům postavena jako komplex vzájemně úzce provázaných kroků a opatření. Přestože jsou v ní zakomponovány i nástroje pro zvládnutí krizového vývoje (zvláště pokud se týká zdrojového a bezpečnostního prostředí), hrozí reálné nebezpečí „dominového efektu“ především v prvních čtyřech letech její realizace (do dosažení počátečních operačních schopností AČR na konci roku 2006), pokud budou prosazována řešení zásadním způsobem odlišná od původně navržených. Toto nebezpečí hrozí zvláště v případě, že některé dílčí nedostatky a problémy reformy, které se takřka nevyhnutelně vyskytnou v její realizační fázi, budou zneužity k argumentaci, že nesprávná jsou nejen jednotlivá opatření, ale i reforma jako celek.

Naopak poté, co se podaří reformu ozbrojených sil České republiky provést navrženým způsobem, je reálný předpoklad k tomu, že Česká republika bude mít ozbrojené síly schopné podporovat a obhajovat její životní a strategické zájmy v souladu s celkovou úrovní vojensko-politických ambicí a v rámci zdrojů, které budou ve prospěch rezortu Ministerstva obrany vyčleňovány. Již v okamžiku dosažení počátečních operačních schopností (tj. od začátku roku 2007) budou ozbrojené síly České republiky schopny zúčastnit se aliančních (koaličních) operací velmi významným kontingentem. Svým složením, ale i kvalitou bude plně srovnatelný s kontingenty vyspělých zemí světa. K jeho vyslání nebude zároveň třeba přijímat žádná zvláštní nesystémová opatření, zejména pokud se týká přidělování dalších zdrojů mimo rozpočtovou kapitolu Ministerstva obrany.

Po dosažení cílových operačních schopností, to znamená po celkovém dokončení reformy v dalším časovém horizontu (v závislosti na celkovém vývoji zdrojového prostředí po roce 2006), budou ozbrojené síly schopny plně zabezpečit stanovené úkoly a cíle. Ty se promítnou v úrovni vojensko-politických ambicí v rámci rozpočtové kapitoly Ministerstva obrany včetně eventuálního využití systému předběžných a mobilizačních opatření v případě stavu ohrožení státu nebo válečného stavu v České republice.

Věřím, že NATO v Praze nejen nabídne členství několika dalším evropským zemím, včetně tří baltských republik (čímž symbolicky udělá definitivní tečku za érou velmocenských paktů o dělení světa), ale především že významně pokročí ve své sebereflexi, jasně stvrdí svou vůli k partnerské a rovnoprávné spolupráci s Ruskem a dalšími velkými a důležitými entitami dnešního světa a konkrétními rozhodnutími prokáže své odhodlání čelit podivným a zákeřným nebezpečím, jež se vznášejí nad dnešním světem.

Václav Havel: Kam kráčíš, NATO?
Washington Post, 19. května 2002 (ČTK)